

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja vsako sredo opoldne. Velja za celo leto 12 lir, za en mesec 1 L, za inozemstvo 20 L; posamezne številke 20 stot. — Uredništvo in uprava: ul. Vetturini 9. — ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ.

Vi vsi, ki ste teptani in obhajate dan velikega petka, ozrite se na čudež Vstajenja Gospodovega in vedite, da bo prišla Velika nedelja tudi za vas in boste vstali poveličani!

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 4 lire v visočini enega cm v enem stolpu. — List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. — Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici.

Človeštvo, dvigni se!

Ne bi bili poštenji, če bi dejali, da je danes človeštvo gospodarsko na boljšem kot je bilo poprej, ko vidimo huje bedo in hujše izžemanje kot kdaj poprej. Slep bi bil, če bi trdili, da ljudstvo stoji moralno višje kot je stalo pred vojno, ko so na dnevnem redu zločini, katerih posamezniki slučajno so preje razburili pol Evrope, ko so danes posamezniki izvolili spekulacijo in zapravljane za svoj poklic. Danes je tisti čas, ko otrok ne kliče prvo sladko besedo; mati, ampak besedo, ki je navečkrat sliši: valuta. V mnogih slučajih je skoro dobesedno tako. Prisiljeno ali neprisiljeno, je ljudstvo strahovito posurovelo in se navadilo misliti samo na materijelne dobrine.

V splošni zmedbi časa spočetka tega niti opazili nismo. Toda danes odmeva vedno jasneje in vedno glasneje klic: »Človeštvo, dvigni se, vstani iz svoj bede, izberi si drugega boga, razen zlatá; poglej v jedro svoje propasti in ogni se je!« Čudna ironija usode hoče, da so začeli te klice razširjati celo tisti, ki so sami nemoralni in ki sami grabežljivo ne mislijo drugega kot na materijelno korist onih skupin, ki jih zastopajo. Izprevideli so, da če gre svet v posameznikih in v družbi po ti poti dalje, bodo izginila tla pod nogami vseh. Zato tisto mrzlično setajanje diplomatov, da uredijo razglašene strune med gospodarsko koristjo enega in socialno bedo drugega.

Toda če se ozremo v bistvo tistih vzrokov, ki vodijo nekaterike do ureditve medsebojnih odnošajev, bomo videli, da jim daje pogona k temu samo materijelna korist, samoljubje, in da vsa ta na videz človekoljubna dejanja ne izvirajo iz globine njih dušnega spoznanja in iz dobrine njih src. Tedaj ne radi ljubezni in radi Boga, ne radi povzdige moralnosti celega človeštva, ampak radi koristi in le v toliko, v kolikor te koristi zahtevajo.

Mi nikakor ne zametujemo materijelnih dobrin. Smo proti vsakemu izžemanju, ker je protikrščansko, smo zato, da bodi dodeljeno poštenemu in pridnemu delavcu toliko plačila, da ga ne bo razjedala skrb za skorjo kruha, smo zato, da se uredi človeška družba tako, da ne

bosta beda zajugrek in večerja delavčeva. Toda nismo edino za to, ker vemo, da samo materijelne dobrine ne odločajo človeško srečo. Ker vemo tudi, da med človeških odnošajev, ne morejo urediti javni in prikriti boji za koristi posameznikov in skupin. Treba je, da se človeštvo poleg gospodarskega dviga tudi moralno dvigne, to se pravi: treba je, da smo kristijani, da obnovimo v sebi zapoved: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!«

Ali naj nas bo po tolikih letih brezplodnih bojev, sovraštva in poizkusov zopetnega zbližanja, sram priznati to zapoved in jo začeti oznanjevati? To zapoved bi bili morali pribiti nad vrata verzajske konference, to zapoved bi morali odnesti danes tudi v Genevo, pa bi svet drugače izgledal, kot danes izgleda. Izginil bi ves pretirani nacionalizem, militarizem, imperijalizem, egoizem bi stopil v ozadje, pravi razum in čustvo bi gospodovala.

Mesto te velike zapovedi pa stoji na čelih vseh zapisano: »Okó za okó, zob za zob!« In ni čuda tedaj, če beremo zadnje čase, da ljudstva sveta nimajo zaupanja v genevsko konferenco. Odkrito povedano: Tudi mi nimamo zaupanja. Ljudstva, ki izražajo nezaupanje, se morada ne zavedejo, na čem sloni njih nezaupanje. Mi vemo: Naše nezaupanje sloni v vodilnem geslu večine vseh onih, ki so se zbrali. Če bi vedeli, da jih je pripeljala skupaj ljubezen do svojih bližnjih, bi bili prepričani, da bi ne bilo treba nobene konference več.

Vemo, da boste dejali, da je naša misel utopija. Utopija je zato, ker se je krščanstvo prielo samo človeških jezikov in ne tudi človeških src. Kaj pa boste rekli, da je geslo: »Okó za okó, zob za zob!« ki tiči s koreninami v vaših dušah. Vaše geslo je utopija, ker se v tisoč in tisočletni paganski praksi ni izkazalo.

Zato ne bomo nehali ponavljati ob spominu Kristusovega Vstajenja in Njegovega odrešenja izmučenemu in težko preizkušenemu človeštvu: Dvigni se iz gospodarske in moralne bede po zapovedi ljubezni do svojega bližnjega! Brez te zapovedi je vse tvoje delo brezplodno!

BOJ ZA AVTONOMIJO

Zadnjič enkrat smo poročali, da je predlog za avtonomijo v eni zadnjih sej deželne posvetovalne komisije propadel, toda ne definitivno. Ista komisija je v tem ponovno razpravljala in ob tej priliki je dr. Pettarin stavil sledeči predlog, ki je tako važen, da ga podajamo širšemu občinstvu v celoti:

»Deželna posvetovalna komisija za Julijsko Krajino je proučila vprašanje ohranitve naših krajevnih avtonomij. Uvidela je, da se avtonomije, dasi so na videz dajile vladarja podložnikom, v resnici po svojem pomenu in po dobi, v kateri so bile podeljene, morajo smatrati za

pridobitev liberalizma nasproti absolutni državni oblasti, dalje da je upravni sistem, ki sloni na avtonomističnem načelu, v svojem bistvu dober tudi negled na njegov zgodovinsko-politični pomen, ker se z njim razdelijo vse zakonodajne in upravne pravice med državno vlado in krajevna zastopstva, in sicer tako, da se ohranijo v področju državne vlade v neskrčenem številu vse zadeve, ki se tičejo celokupnega prebivalstva, medtem ko bi se krajevnim zastopom izročile samo tiste zadeve, katerih važnost je strogo omejena na ozko področje. Dalje se s takim upravnim sistemom uveljavlja tudi

načelo razdelitve dela, kar olajšuje v veliki meri hitro opravljanje poslov. Posvetovalna komisija ugotavlja, da krepi opravljanje upravnih zastopov čut odgovornosti tistih oseb, ki so na čelu teh zastopov, ker se njihovo delovanje vrši v tesni zvezi in pod neposrednim nadzorom prebivalstva, ki je neposredno prizadeto.

Dejstvo je, da daje avtonomija tudi najprejnejšemu državljanu možnost, da pride neposredno do besede v upravi dežele in občine. Ta možnost je edino prava moralna sila, ki daje državljanu jasno zavest, da je živ in državi potreben element. Na ta način se poraja tisti resnični in nezrušljivi patriotizem, ki izhaja iz državljanu isti kot interesi države. Krajevne avtonomije so najsigurnejše sredstvo za uveljavljanje proizvodnih sil dežele. Le na podlagi pravic, ki izhajajo iz avtonomij, so avtonomni zastopi v stanu nastopati kot pospeševalci in podpiralci ustanov, ki so sposobne povzdigniti delavnost dežele v duševnem in gnetnim oziru. Take ustanove so n. pr. v odrešenih pokrajinah: deželni hipotečni zavod, deželne hranilnice, deželni kmetijski zavodi in uradi, nadaljevalne šole za vaje in vsi drugi zavodi, ki jim je cilj pospeševanje poljedelstva in živinoreje. Posvetovalna komisija je trdno prepričana, da so avtonomije, s katerimi je prebivalstvo odrešenih krajev združeno že nad 60 let, postale bistven del socialnega in gospodarskega življenja tistih krajev, ki so jih upravljala avtonomna oblastva. Ako bi se ta uredba čez noč nadomestila z drugo, naj bo tudi boljša, bi iz omenjenih razlogov nastale nasilne izpremembe v gospodarskem in socialnem redu, ki bi se po svojih posledicah dale primerjati s posledicami, ki nastanejo za živo bitje, ako se mu odreže kak kos njegovega telesa. V odrešenih pokrajinah živijo drugodne manjšine, katerim hoče italijanska tisočletna kultura, prežeta od človekoljubja in pravičnosti, zagotoviti, da bodo lahko mirno živeli skupno z Italijani, na skupno korist, v medsebojnem spoštovanju in v enaki vdanosti napram državi in njenim ustanovam. Edino sredstvo za zagotovitev tega mirnega skupnega življenja je ohranitev avtonomij. Med raznimi avtonomnimi sistemi jih je nekoliko, ki dajajo pravo deželno suverenost v nasprotju z državno. Avtonomni sistem, ki je v odrešenih

pokrajinah še v veljavi, pa ne krha niti najmanj absolutne suverenosti države nad celim državnim ozemljem. Dalje ne vsebuje ta sistem nikake možnosti, da bi se z njim okrhala suverenost države, ker ostanejo pravice avtonomnih zastopov popolnoma v mejah zadev, ki se tičejo teh pokrajin in ki niso v nasprotju s splošnimi interesi države. Centralizem se je izkazal, da ne more zadovoljevati potreb državljanov v zadostni meri, kar je povzročilo avtonomistično gibanje tudi v starih pokrajinah kraljestva. To gibanje je zadobilo v nekaterih najbolj zane-marjenih krajih naravost vznemirljive oblike. Vsled tega se bo morala sedanja uredba države fatalno izpremeniti v avtonomističnem smislu. Komisija je prepričana, da se morajo avtonomije novih pokrajin ohraniti tudi zato, da se da pri-ključnost, da se praktično preizkuša njih parobnost tudi za druge pokrajine Italije. Ravno tako je komisija prepričana, da se ugled in moč države ne moreta okrepiti, ako se državi ne omogoči, da pri vsaki priložnosti izdatno in naglo poseže vmes, tako da bo lahko skrbela čim lažje za potrebne državljanov in zadovoljevala njihove želje na podlagi sigurnega in globokega poznavanja razmer. Vse te predpostavke pa se dajo uresničiti samo potem decentralizacije države, katera se more izvesti samo na podlagi krajevnih avtonomnih zastopov, ker bi sicer decentralizacija izgubila svojo izdatnost. Upoštevajoč vsa ta dejstva je posvetovalna komisija sklenila sledeče: Razen formalnih ukrepov za juridično koordinacijo, naj se pravice avtonomnih zastopov v novih pokrajinah Italije ohranijo nedotaknjene v svojem bistvu, predvsem pa naj se ohranijo: a) zakonodajne, finančne in odločevalne pravice deželnih zborov; b) pravice deželnih odborov kot neodvisnih upravnih oblastev, dalje posebne naloge dežel. odborov kot organ pri nadzorovanju nižjih avtonomnih enot, predvsem občin, in kot sodišč v sporih med občinami; c) pravice do lastne uprave, ki gredo manjšim avtonomnim enotam, predvsem občinam a posebno občinam z lastnim statutom; d) posvetovalna komisija želi, da bi izkušnje, ki so se že in se bodo še napravile z avtonomijami v novih pokrajinah, služile kot pouk za bodočo decentralizacijo države po deželah, ki se bo morala izvršiti v enaki obliki po vsem kraljestvu!«

O vojni odškodnini.

Že nešteto krat je naš list poročal, kako poslopaajo uradniki z vojnimi odškodovanci pri sklepanju konkordatov na premičninah. Trdili smo, da je to postopanje protizakonito, neumisljeno in nečloveško. Na shodu vojnih odškodovancev na Telo-vadnem trgu se je poziviljalo vlado, da napravi v tem pogledu red, ter da naloži svojim uradnikom, da se držijo pri sklepanju konkordatov vojnoodškodninskega zakona, člena 6. ki jasno določuje dolžno-

sti in pravice uradnikov. Država je dolžna po ustanovitvi vojne škode vojnemu odškodovancu izplačati toliko, da si lahko nakupi izgubljene ali pokvarjene predmete. Na shodu se je poziviljalo vojne odškodovance, da ne podpisujejo konkordatov, ako se ne držijo uradniki ali vojnoodškodninske komisije tega člena. Uradniki pripovedujejo vojnim odškodovancem, da jim deli vlada le milosti in podporo, ter da nimajo pravice do vojne odškodnine. To se

Dan plačila.

V.

Kot blisk se je raznesla novica po vsem Čedadu: »Patrijarh je zaukazal, naj se razruši gradove roparskih vitezov, da ne bo kamen na kamenu ostal.«

Beseda o tem se je raznesla v krčmi, na ulici in na trgu. Okoličani, ki so prinesli v mesto pridelkov na prodaj, so nesli novico v severne vasi, kjer je šla od hiše do hiše kot veselo upanje.

»Vragi!« je pogledal kmet na grum-perško gnezdo. »Ne boste mi več polja teptali!«

Ko je šel Kaporjak na svojem konju po cesti od Bijač proti Čedadu, ga je srečal kmet z živino. »Ogni se!« je vpil nanj. »Ogni se ti!« je dejal kmet samozavestno in zagnal živino proti konju, ki je plašen poskočil. Kaporjak je zaklel in hotel kaznovati kmeta, a ni utegnil: konj ga je nesel kot veter po cesti. »Kaj je tem

ljudem, da so postali ošabni?« si je dejal in krotil konja.

Hotel je iti naravnost v Čedad. Toda videl je še par kmečkih obrazov, ki so ga porogljivo gledali, zato je odložil svojo pot, krenil je na stromi Grumperk.

Dva hlapca sta mu prihitela nasproti. Po strmim mostičku je stopil na zibajoči mostovž med trdne zidove starega gradu in njegov glas je odmel po veži:

»Jure, kod hodiš?«

Bil je razposajene volje kljub vsemu. Zato se ni nemalo začudil, ko je zagledal prihajati Jureta s tako kislim obrazom nasproti, da ga je kar pretreslo, vendar je ostal močan, ni hotel delati suma, da ga ta ali ona novica količkaj dirne.

»Tu sem,« je dejal Jure. »Tu sem.«

»Kaj se držiš kot kvaterni teden! V sobo v stolp poiva, da bova sama. In vina nama daj prinesiti!«

Čez nekaj časa sta v stolpu sedé izpila že drugo čašo, a Juretu se še ni hotel razvezati jezik. Kaporjak je postal nestr.

pen. Gledal je skozi linico proti Čedadu in si predstavljaj, da mu tisti kup od zidov obdanih hiš kuha samo sovraštvo in zaroto. Sklenil je, da vpraša naravnost: »Ali si bil v Čedadu?«

»Bil!«

»Kaj si izvedel?«

»Nič dobrega.«

»To vidim na tvojem licu in ne bi te bilo treba še vprašati.«

»Čedadci so bili pri patrijarhu.«

»In da mi patrijarh ne pošilja svojega blagoslova, mi je že vnaprej znano. Nisem mu hotel hlapčevati.«

»Patrijarh te je obsodil.«

»Kako?« je zaigral lahek ironičen nasmehek okrog vitezovih ust.

»Čedadci imajo nalogo, da s pomočjo kmetov razderejo oba gradova, in onega v Bijačah tudi.«

Kaporjak, ki je bil ravno zgrabil za kozarec, ga je treščil ob tla: »In to mi še le sedaj poveš?«

»Jedva sem izvedel. Cel Čedad govori. Sploh pa ne verjamem še zadržno. Saj nimajo denarja in kmetov tudi ne še.«

»Imeli jih bodo!«

»Delati morajo!«

»Ali ne vedo, da je na gradovih več žita kot ga morejo oni pridelati. Ampak bežal ne bom, postavim se jim v bran! Oba gradova moramo zastražiti. Pošlji hlapce vohunit, ti ne hodi. Kjer nanese prilika, oropajmo jih. Pred vsem pa — po Polonco...«

»Zdaj ne bo šlo,« je ugovarjal Jure.

»Šlo bo. Mene ubogaj! S silo bo šlo. Pregleji če so vse obrambene priprave v redu...«

Kaporjak ni bil v stanu dobro razmisliti nov položaj. Le to je vedel na pol, da ga je zaslužil in deloma tudi pričakoval. Dirjal je kot neumen in na poti skoraj pogazil otroka. Na Urusperku je zarjul nad hlapci in se zaprl v stolp....

(Dalje).

je zgodilo v mnogih slučajih, zlasti na Tolminskem. Vojni oškodovanci niso be-
rači, ne prosijo vlade milosti, ne podpore,
marveč zahtevajo od vlade samo to, kar
jim gre in kar jim je vlada zagotovila v
zakonu.

Hočemo navesti samo nekatere slu-
čaje sklenjenih konkordatov! Gospoda
glavnega komisarja Maglionija v Gorici
prosimo, da jih dobro pregleda, da bo znal
na kakšen način se sklepajo z vojnimi o-
škodovanci konkordati in kakšne v nebo
vprijoče krivice se godijo vojnemu ošodo-
vanou.

1.) Humar Franciški, Banjšice št. 114.
so ponudili v Gorici, Via Morelli 40, za
11.438 lir navedene škode — lir 2300;
stranka ni hotela konkordata podpisati;
radi konkordata je bila stranka že štiri-
krat v Gorici, kar pomeni stroškov nad
lir 100.

2.) Žbogar Andreju, Banjšice št. 113.
so ponudili istotam za 5600 lir navedene
škode, lir 1800; ni hotel podpisati; stran-
ka je bila pri odvzetniku in radi konkorda-
ta že parkrat v Gorici.

3.) Cvetrežnik Jernej, Banjšice št. 100
je sklenil konkordat istotam in sicer za
lir 4584,80 navedene škode je dobil lir
2500, do danes mu je izplačano lir 1120;
konkordat je podpisal 18. 10. 21.

4.) Pertovt Alojzij, Banjšice št. 31 je
sklenil istotam 18. 10. 21. konkordat od
lir 8301,30 navedene škode za lir 3100.
Bil je štirikrat v Gorici, izgubil 4 dneve,
imel je raditega nad 200 lir stroškov.

5.) Antonu Cimprič, Kamno (pri Ko-
baridu) je bilo po komisiji določenih s
sklepom 9. II. 22. št. 80-22 lir 7600 za lir
9400 navedene škode, ker ni hotel podpi-
sati pri komisiji konkordata, ko mu je po-
nujala najprej po uradniku Hermanu v
Tolminu lir 4000; bil je pozvan vnovič v
Tolmin pred komisijo 9. II. 1922; v komi-
siji so bili: svetnik Dietz, ing. Marucuzzi
in Kofol Josip; ponudili so mu najprej lir
6000, končno lir 8000 — kar pa ni hotel
podpisati. Na to mu je komisija samovoljno
in iz kaprice določila lir 7600, torej za
400 lir manj, kakor je ponudila da bi nje-
ga in druge vojne oškodovance splašala,
da bi podpisali v bodočnosti konkordate
za vsaki še tako sramoten in protizakonit
znesek.

6.) Gregorčič Terezija, Kamno št.
50. je sklenila 10. II. 1922 pred že ime-
novano komisijo v Tolminu: svetnik
Dietz (predsednik) ing. Marucuzzi, Ko-
fol Josip od lir 8300 navedene škode za
lir 5565 in sicer na podlagi pritiska od
strani komisije: Ako ne podpišete, Vam
določimo samo lir 5000, sicer pa dobite
večjo odškodnino na zemljišču, ako pod-
pišete konkordat.

7.) Gabršček Antonu, Kamno št. 51
je ista komisija ponudila pri sklepanju
konkordata 10. II. 22. lir 6500 za 8500 na-
vedene škode; pred vsem ni hotela komi-
sija priznati, da je prizadeti kmet imel
dve kravi, če tudi je imel par priči toza-
devno na razpolago, marveč je stranko
tolažila s tem, da se bo na to stvar ozira-
la pri sklepanju konkordata na zemlji-
šču.

8.) Koren Ivan, Tribušnje št. 39 je dr.
Arsoni, uradnik davčnega oddelka pri
civ. komisarijatu v Tolminu ponudil za lir
2300 navedene škode samo lir 1850. Dr.
Arsoni je isti dan visem vojnim oškodo-
vancem — to je decembra 1921. tndil, da
država ne bo izplačevala vojne odškod-
nine in da se daje vojnim oškodovancem
le nekakšna podpora. Zato je najboljšje, da
podpiše konkordat.

9.) Kranjc Ivan, Idersko št. 37. je skle-
nil v Tolminu pred g. Herman, konkordat
od lir 11500 navedene škode za lir 8500.
Tudi ta uradnik je zlorabljal svojo urad-
no oblast, ker je naravnost nalagal stran-
ko, češ: »mi že vemo, koliko se ima dolo-
čiti, ako pridete pred komisijo, dobite
mnogo manj.«

10.) Volarič Ivan, Idersko št. 68. je
podpisal konkordat v običnem uradu
pred g. Herman za 11000 lir, za znesek, ki
ga je navedel v prošnji za vojno odškod-
nino in sicer meseca oktobra 1921.

3. dec. 1921. je bil vnovič klican radi
konkordata in sicer v Kobariid. Uradnik ga
je vprašal: »za koliko je podpisal konkor-
dat«, »za 11000 lir« je kmet odgovoril.
Uradnik pa reče: komisija je odločila lir
6000. Razume se, da ni bil kmet s tem
zadovoljen. Uradnik pa se laže kmetu,
češ: mi delimo le podporo vojnim oško-
dovancem, ker tudi na Francoskem delijo
le podporo za požgane vasi. Uradnik je pa
še nadalje glihal in končno je Volarič Ivan
podpisal konkordat za lir 8300.

11.) Kuninčič Margerita, Idersko št.
3. je bila pozvana pred komisijo radi kon-
kordata v Tolmin 27. dec. 1921. Škode je
navedla lir 15.000 — ponudili so ji lir
8500. Član komisije ji je rekel: Ako ne
podpišete konkordata, dobite izplačano

vojno odškodnino šele po dveh letih. Vdo-
va ni hotela podpisati. Član komisije ji je
grozil potem na domu češ, »še zapri vas
bodo, ko pridete vnovič pred komisijo«.

12.) Uršič Ivanu, Gorjansko št. 71. je
bilo ponujeno pri sklepanju konkordata v
Sežani za 9000 lir navedene škode 2000
lir; ni hotel podpisati; komisija v Trstu
mu je na to samovoljno določila lir 3000.
Stranka je napravila radi konkordata 110
km. poti in je imela 200 lir stroškov.

13.) Buda Anton, Gorjansko št. 44. ki
je ena najpremožnejših strank v občini, je
navedla škode 14.500, v Sežani so ji ponu-
dili pri sklepanju konkordata lir 2500.
Stranka ni hotela podpisati, komisija v
Trstu ni še odločila. Stranka je napravila
radi konkordata 130 km. poti in imela lir
420 stroškov.

14.) Štrekelj Dominik, Gorjansko št.
61. je bil pozvan radi konkordata v Se-
žano. Za 1600 lir navedene škode so mu
ponudili najprej 4000, potem 5000; podpi-
sati ni hotel, komisija v Trstu še ni odlo-
čila. Radi konkordata ima 300 lir stroš-
kov.

15.) Sigmund Andrej, Gorjansko št.
22. je navedel vojne škode lir 1700; pri
sklepanju konkordata so mu ponudili v
Sežani lir 6000; ni hotel podpisati, a ko-
misija v Trstu mu je samovoljno odločila
lir 6500.

To so dejstva, ki jih navedene stran-
ke podpričajo lahko s prisego. Ko je bil
pred meseci pri g. glavnemu komisariju
Maglioniju v Gorici agitacijski odbor za
zadeve vojne odškodnine, je gosp. glavni
komisar izjaviti: Dajte mi konkretne slu-
čaje.

Evo jih g. glavni komisar! Slučaji so
kričeči, sramotni in škandal za vlado, ki
rešuje tako važno gospodarsko vprašanje
na način, ki je ciganski in afrikanski in ni
niti najmanj vreden velike države, ki je
danes po svoji politični moči na tretjem
mestu v celi Evropi.

Iz slučajev je razvidno: 1) da dobijo
vojni oškodovanci $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$ onega zneska,
ki jim pripada po zakonu; 2) je razvidno,
da se posamezni uradniki in člani vojno-
odškodninskih komisij poslužujejo najbolj
nizkih sredstev, ostudnih laži v svrhu, da
ogulijo in oslepajo že itak neizmerno
revne vojne oškodovance; 3) iz slučajev
se pa tudi lahko sklepa, da imajo urad-
niki, vojnoodškodninske komisije tajna po-
velja, da na omenjeni način izjemajo voj-
ne oškodovance, da so naravnost zločin-
ski agenti za državno blagano, nikakor
pa pošteni tolmači in izvrševalci voj-
noodškodninskega zakona, predvsem nje-
govega 6. člena. Lahko se pa tudi sklepa,
da morajo biti uradniki za to svoje delo z
bogatimi procenti poplačani, ker bi dru-
gače ne postopali tako nesramno in niz-
kotno nasproti revnemu vojnemu oško-
dovancu.

Od Vas veleblagorodni g. glavni ko-
misar goriške dežele pričakujemo, da bo-
ste znali napraviti v tem pogledu red ter
da boste znali vanovlati pred lastnimi dr-
žavljan in pred mednarodnim svetom ug-
led velesile Italije. Interes države v no-
benem slučaju ne dovoljuje ne pred lastni
mi državljani, ne pred svetom, da jo nje-
ni lastni oblastniki na tak način blatijo,
ponižujejo pred vsakim poštenim člove-
kom če tudi prihrani država na ta način
nekoliko gnošev, toda če pri takšnem po-
stopanju trpi gospodarstvo cele dežele, ki
je vreden sestavni del velesile Italije.

Kdo bo branil naše pravice?

Samo krepka organizacija je sposobna
brani naše gospodarske in kulturne pra-
vice. Naš kmetič se pomišlja, in reče:
»Saj imamo poslance! To je res, a po-
lanci bi mogli naše pravice primerno
brani, ako bi jih bilo vsaj 50, na žalost
jih imamo le pet. Ne zmorejo vsega. Pa
pravi naš delavec: »Imamo župane«. Pravi
imaš, to je res, toda vedi, da so župa-
ni le od danes do jutri, vlada jih od-
pokliče in nastavi tuje komisarje. Kaj
potem? Nato odgovorita kmet in dela-
vec: »Potem pa se bomo organizirali«. Dragi
kmetič in delavec, potem bo pre-
pozn. Zda se moramo organizirati. »K
maši treba iti, kadar zvoni, kdor noče
zamuditi«, tako veli ljudski pregovor in
drugo reko se glasi, da po toči zvoniti
nič ne pomaga. Zato je treba, da smo že
sedaj organizirani. Kmetič vpraša: »Kje
naj se organiziramo in kako?«. Odgovor
je kratek: »V kmetско-delavski zvezi. To
zvezo so si že v mnogih občinah osno-
vali; treba je, da se osnuje v vsaki
občini, v vsaki župniji, v vsaki vasi«. Pa
kaj nam je storiti, če hočemo ustanoviti
Kmetско-delavsko zvezo? Vzemimo papir
in napišimo »Podpisani želimo, da se pri nas
osnuje Kmetско-delavska zveza«. To

izjavo naj podpiše več vaščanov; čim
več podpisov, tembolje. Nato spravi papir
v kuverto in napiše naslov: »Tajništvo
kmetско-delavske zveze« v Gorici, via Ma-
meli. V kratkem dobiš odgovor in po-
jasnila.

Vestnik Kmetске in delavske zveze.

V nedeljo, dne 9. aprila se je vršil v
Komnu organizacijski shod Kmetске in
delavske zveze za ves Kras. Udeležba je
bila sijajna.

Na shodu je govoril državni posla-
nec Šček.

Na tajništvo Zveze se obračajo od
raznih strani, da bi prišli govorniki iz Go-
rice in ustanovili v njihovi občini Kmet-
sko in delavsko zvezo. Opozarjamo vse,
da prijavi svoje želje glede shodov taj-
ništvu Zveze, Gorica, Via Mamelli št. 5,
vsaj en mesec naprej, da zamore tajni-
štvo pravočasno in pravilno porazdeliti
shode in govornike.

Kmetje in delavci so spoznali veliko
važnost Kmetско-delavskih zvez; pov-
sod so shodi Zveze obiskani v obilnem
številu.

V letu 1922 mora biti slovansko de-
lavno ljudstvo v Italiji organizirano v tej
Zvezi — v tem letu mora imeti vsaka na-
ša občina svojo Kmetско-delavsko zve-
zo, ki bo branila gospodarske in socialne
koristi delavnega ljudstva.

V nedeljo 23. aprila priredi Kmetско-
delavska zveza svoje shode na Krasu in
Tolminskem.

Genovska konferenca.

Toliko obljubljena konferenca v Ge-
novi je pričela. Nismo tako naivni, da bi
polagali nanjo preveliko važnost, toda
eno je gotovo, da je to pot mnogo več iz-
gleda za resno delo, kot kdaj poprej. Pr-
vič sedijo to pot vsi znagovalci in pre-
maganci skupaj. Prvič je vdeležena tudi
Rusija zbora ostalih narodov. Zapač jo
bo moral priznati. Samo Francija se drži
nekoliko rezervirano, ker se boji revizi-
je verzijske pogodbe. Angleži pa hočejo
na vsak način tako Evropo, da se pov-
zdigne njih obubožana trgovina. Tudi med
Jugoslavijo in Italijo bo morda napravila
Geneva jasnejše razmerje. Bog daj! Kaj
smemo upati od konference, bo pokazal še
le njen konec.

Od vseh strani so prihiteli delegati v
Genovo. Koliko jih je, poročamo na dru-
gem mestu. Mesto je okrašeno. Dne 10. t.
m. ob 15. uri je de Facta (ital. min. pred-
sednik) svečano otvoril konferenco, ki je
izrazil željo, naj se obnovi zaupanje med
narod, ki je podlaga za mirno sožitje in
napredek. Zadnja poročila tudi že prina-
šajo govor predsednika ruske delegacije
Čičerina, ki je zavzel stališče nasproti
mnogim važnim vprašanjem.

Prihodnjic bomo prinesli o konferenci
daljše poročilo.

Dopisi.

— Iz banjske planote. Poročajo nam,
da se vedno bolj množijo slučaj izselje-
vanja na banjski planoti. Ljudje se izselju-
jejo v Jugoslavijo. Opozarjamo naše ljud-
stvo, da se ne izseljuje lahkomiselno. —
Kdor ni v resnici iz gospodarskih razlo-
gov prisiljen h izseljevanju, naj rajše
vstaja na svojem domu. Tudi slučaj iz-
seljevanja hočejo izrabljati nekateri brez-
vestneži. Ob bedi našega ljudstva hočejo
obogateti s tem, da jih navajajo k izselit-
vi, ter pokupujejo hiše in zemljišča po
nizki ceni. Opozarjamo vse, da se varu-
jejo teh umazanih spekulativ in sporo-
čijo njihova imena našemu listu. Ljudi, ki
se hočejo mastiti ob trpljenju in bedi na-
šega ljudstva, bomo javno osramotili.

Politika.

— Pogreb bivšega cesarja Karla.
Dne 6. t. m. se je vršil pogreb bivšega
cesarja Karla. Truplo se je prepeljalo na
vozu v farno cerkev v Funchalu kjer se
je položilo v provizorično grobnico. Kr-
sta je bila pokrita z avstrijsko zastavo, ki
je bila posuta s cveticami. Funchalski
škof je truplo blagoslovil. Navzoč je bil
večji del cesarske družine. Španski kra-
lj je poslal venec, ki je nosil na traku na-
pis: Alfonz XIII. Karlu Habsburškemu.
Truplo bivšega cesarja se bo pozneje pre-
peljalo na Ogrsko. Srce so prepeljali na
Dunaj.

— Monarhistične demonstracije so se
vršile na Dunaju ob priliki pogreba bivše-
ga cesarja Karla. Ob tej priliki je bilo a-
retiranih več nadvojvod.

— Grška napravi prisilno posojilo v
znesku poldruge milijarde.

— Ogrska je odklonila zahteve po
plačanju vojne odškodnine.

— V Bolgariji vlada ogorčenje radi
ostrih pogojev reparacijske komisije in
medzavezniške vojaške komisije.

— Vojaška služba v Franciji se je z
novim zakonom omejila na 18 mese-
cev.

— Zaroka belgijskega princa z ita-
lijansko princezo. Najstarejši sin belgi-
skega kralja Leopold, ki je star 21 let, se
je kakor se poroča, zaročil z italijansko
kraljico Jolando.

— Velika stavka na angleškem. Iz-
bruhnila je velika stavka v ladjedelnicah,
ki je naperjena zoper znižanje mezd.
Stavke se udeležuje 350.000 delavcev.

751 delegatov na genovski konferen-
ci. Genova, 8. aprila. (Izvirno) Na konfe-
renci bo zastopanih 36 držav. Afrika bo
imela 10 delegatov, Albanija 4, Avstrija
4, Belgija 14, Bolgarija 15, Kanada 15,
Češkoslovaška 30, Danska 10, Estonka
25, Finska 7, Francija 80, Nemčija 90, An-
gleška 130, Grška 22, Irska 10, Italija 60,
Letonska 10, Litva 8, Luksemburg 4, Ni-
zozemska 16, Poljska 40, Portugalska 9,
Rumunija 22, Rusija 50, Jugoslavija 10, S.
Marino 4, Španija 16, Švedska 10, Švica
8, Mažarska 7, Amerika 1.

Domače novice.

VESELE VELIKONOČNE PRAZNI-
KE želim vsem cenjenim naročnikom in
sotrudnikom in prosim za nadaljno na-
klonjenost. — Uredništvo in upravištvu.

+ Shod voditeljev Marijenih drušb
in dekanjskih voditeljev bo dne 27. t. m.
ob 10½ v nadškof. dvorcu. Ker bo ta
shod za to organizacijo valike važnosti,
je želeli, naj bi se ga udeležili vsi. Kne-
z nadškof. vodstvo.

+ Ustanovni občni zbor snujočega
se »Društva umetnikov in znanstveni-
kov« se ne bo vršil o velikonočnih praz-
nikih, temveč pozneje. Čas in kraj zboro-
vanja se pravočasno objavita v časopi-
sih. — Pripravljalni odbor.

+ Naslovi. Pravijo, da morajo biti
naslovi na poštnih pošiljkatih pisani v
novih spakedrankah. Do danes še nimamo
imenika teh spakedrank. Pa pri nas je vse
mogoče, bo že tudi to.

+ Domovinska pravica. »Edinost« z
dne 11. aprila prinaša važno notico o re-
klamacijah proti opustitvi uradnega vpisa
v pristojno občino in prinaša seznam ob-
čin z datumom, do kdaj je čas za rekla-
macijo. Nimamo prostora, da bi danes
prinesli ta seznam v celoti, a opozarja-
mo vse na to številko »Ed.« Pobrigajte se
za svoje državljanstvo!

+ Čehoslovaški državljani bodo mo-
rali iti na nabor na čehoslovaški konzul-
lat v Trstu dne 24. in 25. aprila.

+ Sviloprejk. Kdor ima namen le-
tos gojiti sviloprejk ali kavalirje, naj si
takoj nabavi seme. Letošnji kup ali cena,
kakor sporočajo industrijalci, bo okrog
20—24 lir kilo. Seme stane 40 lir unča pol
unče 20, četr 10. Denar se pošlje naprej.
Polasnila daje »Goniška Zveza«, Corso
Verdi št. 32.

+ Posredovanje naših poslancev
zaradi prepovedi pisanja poštnih nakaz-
nic v slovenskem jeziku. Naši poslanci
so vložili na vlado interpelacijo, v kateri
vprašajo pojasnil, zakaj je pošto ravnat-
elstvo v Trstu prepovedalo, izpolnjeva-
nje poštnih nakaznic v slovenskem jezi-
ku. Isto se je zgodilo tudi že v Gorici, o
čemur smo že poročali.

+ Nov list v Gorici. V Gorici je pri-
šel izhajati nov humoristični list, ki se
imenuje »Il réfolo gorizian«. Izdaja in u-
rejuje ga Sofronio Pocarini.

+ Civilni statistični urad. Poročajo
nam: Čisto gotovo je, da je vlada z ljud.
štetjem hotela odvzeti duhovnikom vod-
stvo matičnih knjig in uvesti nov civilni
statistični urad. Nam je to sicer popolno-
ma vseeno, samo pribiti hočemo, da je
stalo to preje za kraje s 1000 prebivalci
5 K na leto za vse pisarniške potrebšči-
ne, zdač bo potreba 5000 lir. Na drugi
strani pa se priporoča župnim uradom naj
večja štednja, ko so vendar fiskovine še
stara avstrijska dedščina. Potemtakem
gremo popolnoma nobel k vragu. Gospo-
darstvo, da ga pač nima para!

+ Tako je prav. (Iz Komna.) Pred
dnevi je komenski novi brigadir brez po-
voda napadel v neki gostilni slikarja g.
Kellerja. Očividci so — bila je že pozna
ura — hiteli klicati na pomoč župana. Bi-
la je skrajna sila, zakaj orožnik je Kellerja
zvezal, vrgel na tla in ga mrcvaril z no-
gami in kopiti. Ko je bil župan informiran
zakaj gre, si je v svoji izredni prisotnosti
duha nadel novi županski pas, tekla na li-
ce mesta in tam zavpil: »V imenu posta-
ve, pustite tega človeka, ki je nedolžen«. Brigadir
je osupnil in začel prositi odpu-
ščenja. Čujemo, da je višje oblastvo že
informirano o tem in bo, kakor upamo,
primerno kaznovalo to živino v človeški
podobi. Merodajne osebe so že opozorje-
ne, da pazijo, ali bo oblastvo zares pri-

merno kaznovalo brigadirja. Naj se čuva torej oni, ki mora nastopiti proti živinčetu. Vsa občina je z odobravanjem vzela na znanje ta čin župana g. Zigona, ki je otel mirnega občinarja smrti. Prav je tako!

Gospod župan je dal nasaditi obširni trg pred cerkvijo z raznovrstnim drevjem. Veseli nas, da se g. župan tako zani- ma tudi za oplešanje naše občine.

+ **Vzpostavljamo naših cerkva, šol, občinskih domov itd.** Imeli smo prevod pravilnika, ki vsebuje predpise glede po- stopanja pri vzpostavljanju poškodovane lastnine dežel, občin, župnih cerkva, šol- skih poslopij itd., a ga radi obširnosti to- pot nismo mogli prinesiti. Pride v prihod- ni številki ob enem z odlokom z dne 5. oktobra 1921., po katerem je omenjeni pravilnik raztegnjen tudi na naše kraje. Opozorite na to vse interesente, da ne bo pozneje nepotrebnih izpraševani.

+ **Ni pravi Slovenec, kdor noče po- magati pri organizaciji našega ljudstva.** »Kmetsko-delavska zveza«.

+ **Kmetije in delavci**, ali ste še usta- novili pri vas Kmetisko-delavsko zve- zo? Dajte, zganite se. Pišite v Gorico, via Marni na tajništvo Kmetisko-de- lavske zveze.

+ **Shod vojnih oškodovancev Tol- minskega okraja**, ki je bil napovedan za četrto nedeljo, se je moral preložiti vsled pogodnega vremena na velikonočni pone- deljek dne 17. 4. 22. Shod je velike važ- nosti, zato se ga udeležite vsi!

Za Slovensko sirotišče: Sl. mestno županstvo Sv. Križ 100 L.

Društva.

Velik narodni tabor v Medani. Ka- kor že objavljeno, se vrši na velikonočni ponedeljek v Medani velik narodni tabor. Krasna Brda bodo ravno na velikonoč v najlepšem cvetu, ko izgledajo kakor ve- likanski cvetlični vrt. V tem cvetočem gaju, na malem griču se bo vršil tabor. Vsi na velikonočni ponedeljek na izlet v Medano.

Vspored:

1. Sprejemanje gostov točno ob 2 pop. pri slavaloku;
2. Blagoslovljanje novega društvenega o- dra;
3. Pozdravni govor;
4. a.) Volarič: Slovan na dan, mešan zbor Medana;
- b.) V. Vodopivec: O večerni uri, me- šan zbor Števerjan;
- c.) Juvanec: Na goro, mešan zbor Bi- liana;
5. Deklamacija;
6. Dr. Schwab: Dobro jutro, mešan zbor s spremljevanjem orkestra, Medana;
7. Govor g. poslanca V. Ščeka;
8. V. Vodopivec: Naročilo, mešan zbor Solkan;
9. V. Vodopivec: V naravi, moški zbor Kozana;
10. »Rodoljub iz Amerike«. Veseloigra s pejem v 3 dejanjih.

Zbirališče vseh gostov v vasi pred cerkvijo. Med odmorom in po igri Biljanski orkester ter deluje šaljiva pošta. Vstop- nina: 1. sedež: 7.— L, II. sedež: 5.— L, Stojišča: 3.— L. Za vozove, konje in ko- lesa je preskrbljeno. V slučaju slabega vremena, se vrši tabor nedeljo pozneje, t. j. 23. t. m. K obilni udeležbi vljudno vabi

Vabilo na občni zbor »Slov. plan. društva tominskega« ki bo na veliko- načni ponedeljek dne 17. aprila ob 2. uri pop. v dvorani gostilne Mikuš pri Sv. Lu- ciji. Vspored: 1) Nagovor predsednika, 2) poročilo tajnika, 3) poročilo blagajni- ka, 4) prejemba pravil, 5) predlogi in slučajnosti.

Vabljeni so vsi člani in sploh prijate- li naših planin s Tolminskega in od dru- god.

Radi velike važnosti naj se blagovo- lijo udeležiti obč. zbora vsi zaupniki in zlasti zastopniki Bovškega in Kobariške- ga. Predsedstvo.

Gradišče nad Prvačino. Dne 23. a- prilja (na belo nedeljo) ob 3 h popodne pri- redi tukajšnja mladina prilikom S. Gre- gorčičeve spominske slavnosti s prijaznim sodelovanjem sosednih bratskih društev poleg petja tudi velezanimivo Dr. Kre- kovo: »Turški križ«, igro v štirih de- janih. Pri igri nastopijo v pristnih turških kostumih — turški vojaki s svojim pa- šom — janičarjem na čelu. Igra je znana in krasne vsebine — polna jedratih mi- shi in naukov, ki jih pok. pisatelj zapi- sal v trajen spomin. Prihite v obilnem številu, da se razvedrite in naučite, kaj vse premora vzajemno bratsko delo. Na- tačnejši spored se objavi tekom tedna pravočasno.

Iz Brji. Bralno in pevsko društvo

na Brjah priredi prvo nedeljo maja veli- ko slavnost. Obhajali bomo 25. letnico. Toliko na znanje sosednim bratskim društvom, da bi ta dan ne prirejali ve- selic.

d. **Sestanek Goriškega godbenega krožka.** V nedeljo se je navzlic slabemu vremenu oglasilo lepo število naših mla- deničev pri »Zlatem Jelenu« in se upisalo v godbeni krožek. Orisalo se jim je na- men godbenega krožka, ki ima biti pod- laga za ohranitev mladine ter da bo slu- žila glasba v razvedrilo in v zdravo za- bavo. Veseli so se razšli v upanju, da bo krožek ponos naroda in njim v veselje.

Prihodnji sestanek se vrši isto pri »Zlatem Jelenu« prvo nedeljo po veliki noči. — Nadaljuje se vpisovanje in se bo razpravljalo o dnevnem redu in o pra- vilih.

d. **Bralno društvo v Zaloščah** priredi prvo veliko prireditev na vrtu vile g. Rejca. Na sporedu so: Finžgarjeva drama »Razvalina življenja«, deklamacija in pe- tje. Začetek ob treh in pol. V slučaju sla- bega vremena se vrši prireditev na isti dan v prostorih hranilnice in posojilnice v Dombergu. K obilni udeležbi vljudno va- bi odbor.

d. **Akademsko fer. društvo »Adrija«** v Gorici javlja svojim članom, da se vrši v petek, 14. t. m. ob 20 uri zvečer v ka- varni društveni sestanek. Na dnevnem redu je akutna in važna razprava o usta- novitvi in ustroju »Dijaške matice«. Vde- ležba za člane obvezna, gg. starešine in prijatelji dijaštva vljudno vabljeni! — Predsednik.

d. **Kolesarsko društvo »Vrtojba«** v Vrtojbi priredi na velikonočni ponedeljek veliko kolesarsko slavnost, pri kateri na- stopijo tudi ženske. Dirka seniorjev in juniorjev ter razne druge tekme. Zače- tek točno ob devetih zjutraj.

d. **Straža pri Cerknem.** Tamkajšnje Kat. slov. izobr. društvo priredi na belo nedeljo ob 2. uri in pol popoldne veselico pri Pirhu. Na vspredu igra »Na razvali- nah življenja« in »Pogodba«, deklama- cije itd. — Vljudno se vabi vsa sosedna društva in vse dobromisleče.

d. **Društvo »Čitalnica«** na Ponikvah priredi dne 17. aprila (na Velik. ponde- lijek) ob 3. uri popoldne v prostorih gosp. Iv. Krajnc št. 26, javno prireditev v spo- min in proslava S. Gregorčiča. Na vspo- redu bo življenjepis pesnika, petje in de- klamacija.

d. **»Pri besem konjičku«** veseloigro v 3 dejanjih priredi na Velikonočni pon- deljek 17. 4. t. l. ob 3 h pop. Kršč.-soc. izobraževalno društvo v Rihemberku na dvorišču »Hran. in pos.«

d. **Ozeljan.** Tukajšnje »Bralno in pevsko društvo« priredi dne 14. majni- ka t. l. spomladansko veselico. Vspored se pozneje objavi.

d. **Za Slovensko sirotišče.** N. N. 10 L. preč. g. Anton Pipan 10 L. — Franc Prin- ces, Vipava iz dveh kazenskih zadev ra- di žaljenja časti vsled poravnave 49 L 20 st. — Bog poplačaj!

Tržaška zadruga delavcev za majoliko in izdelovanje podov

reg. zadruga z. o. z.

Trst, Via dell' Olmo šte. 6.

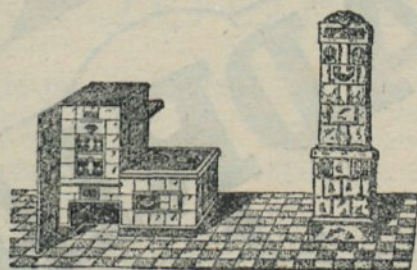
PODRUŽNICE:

Gorica Monfalcone

Via Garibaldi št. 20 Via Friuli št. 614

Zaloga in delavnica majoličnih peči in štedilnikov.

IZBERA majoličnih plošč za stene in ke- amičnih plošč za plode. — Prevzema se delo v okolici.

Kotlarska delavnica

GRION & KRASNA

Ulica Sv. Ivana 4 — GORICA — Ulica Sv. Ivana 4

Velika zaloga

škropilnic — mehov

z dveletno garancijo.

V zalogi ima tudi kotle za žganje vsakovrstnih sistemov i. t. d.

Cene brez vsake konkurence.

Ivan Krašna
Thea Weitzner

zaročena

Dolgopoljana p. Vipava - Velikanoč
1922 - Wien

ANTON TERPIN in Comp.

nova zaloga

manufakturnega blaga

v Gorici, Via Rastello št. 10

se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi za mnogobrojen obisk.

Cene brez konkurence.

Na drobno! Na debelo!

Pohištvo (mobilja)

opravo ima vedno v zalogi po najnižjih cenah **Franc Zupančič, Gorica, Via Cappuccini št. 6.**

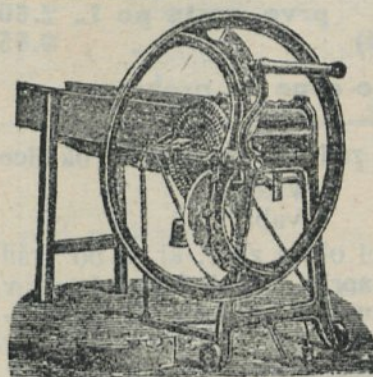
POZOR!

Kje tehtaš živino in drugo?

V šturjah pri

RUDOLFU ŠTUCIN

ker ima na novo popravljeno in preiskušeno javno tehtnico; tudi v njegovi trgovini sem vedno dobro postrežen.

M. BREZIGAR in SIN

GORICA, Via Carducci

nek. Gospodska ulica št. 19 v dvorišču.

Velika zaloga vsakovrstnega

Kmetijskega orodja strojev in obračljivih plugav.

Konkurenčne cene — Prodaja tudi na obroke.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Telefon št. 50.

Brzojavni naslov:

Ljubljanska banka.

Delniška glavica

SHS kron

50 MILIJONOV.

CENTRALA:

LJUBLJANA.

Rezerva SHS

kron

45 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje, Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8½—12 n od 3—5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

Goriški agrarni zadružni konsorcij

Gorica - Corso Verd 29

ponuja po zmernih cenah **semena** najboljše kakovosti kakor:

mediko, svinjsko deteljo garant. brez prediva,

marčno pšenico, vrtna semena vseh vrst itd.

:: Umetna gnojila - kmetijsko orodje ::
KORUZO, OVES in sploh vse poljske pridelke na drobno in na debelo.

RUDOLF SAUNIG

Zaloga apna, odbirek istega ter kamenja za zidanje.

Solkan - nasproti železniškemu mostu.

Cene brez konkurence.

Odlikovana **Pekarna in slaščičarna L. GALER, Gorica, Corso Vitt. Em. šte. 26.**

POTICE - PRESNITZ.

Izvršuje naročila in pošiljateve na deželo - **Cene brez vsake konkurence.**

Vabilo na občni zbor.

Hranilnice in posojilnice v Komnu reg. zadruga z neom. zavezo bo dne 23. aprila 1922 z dnevnim redom:

- 1) Poročilo načelstva in nadzorstva.
- 2) Potrditev računa leta 1921.
- 3) Volitev načelstva in nadzorstva.
- 4) Slučajnosti.

Načelstvo.

Sprejme se dobro kuharico, z znanjem če mogoče tudi nekoliko nemškega jezika, ter eno služkinjo. Oglasiti se je v Gorici, via Cipressi št. 2 (gostilna).

Pohištvo (mobilja) stara in nova po jako nizkih cenah je na prodaj. Gorica, ul. Formica 27.

VABILO

K rednemu občnemu zboru »Kmečko del. gospodarske zadruge v Dobravljah«, ki se vrši v nedeljo, dne 23. aprila 1922. ob 1 uri popoldne v zadrugnem prostoru.

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Poročilo nadzorstva.
- 3.) Potrjenje računov za l. 1921.
- 4.) Prememba pravil.
- 5.) Volitev načelstva in nadzorstva.
- 6.) Razni predlogi.

Opomba. Ako bi ne bilo zadostno število članov ob določeni uri, se vrši občni zbor z istim dnevnim redom ob 1/2 uri popoldne brez ozira na število članov.

Zadrugnim pozdravom!

Kmečko-delavska gospodarska zadruga v Dobravljah na Goriškem reg. zadr. z omeji. zav.

Na prodaj je lepo posestvo v Jaznah, okr. Cerklje po jako zmerni ceni, na katerem se dobro redi 5 glav težke živine. Pojasnila daje Jernej Mlakar v Cerkljem hiš. št. 79.

Na Reki-Laze pri Cerkljem se odda v najem novo hišo s štirimi sobami in dvema hramoma, pripravno za vsako obrt ali rokodelstvo, ker se nahaja ob glavni cesti. Več se izve v Orehku pri posestniku Alojziju Štucin.

Lepa prilika. Na prodaj so v dobrem stanu okna, vrata, podovi, okvirji, les za strop itd. za eno celo hišo. Kje, pove uprava lista.

ZUPANSTVO OPATJESELO

naznanja, da je od 8. aprila do 8. maja t. l. na vpogled v občinski pisarni imenik oseb, katere so pridobile italj. državljanstvo po polnem pravu in so pristojne v takajšni občini.

V gori omenjenem roku je tedaj predložiti civil. komisarijatu v Gorici morebitne zahteve za vpis v slučaju opustitve, ali za izbris radi neopravičenega vpisa. V prvem slučaju naj se zahtevi predloži družinski list.

Zupanstvo Opatjeselo dne 8. aprila 1922.

Zupan: Franc Semolič.

Gospodično za trgovino strogo pošteno zmožno knjigovodstva ter slov. in italijanskega jezika se sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Kje, pove uprava lista.

PEČAR izdeluje in postavlja na mesto stedinke (sparherde) vsake oblike, stransko-krite z majoličnimi ploščami češkega izvora. Sprejema stensko krite kuhinj z istimi, kopanih sob, stranič i. t. d. ter vse v to stroko spadajoče poprave. Delo jamči — cene zmerne. Za obilen obisk se priporoča Josip Pišot, Gorica via Lunga 54.

IZBRAN LES

za sodarstvo in moderno pohištvo na strojih po naročilu prirezan, poskobljan resp. ostrugan drakslan, jesen, nagnoj, akacija, češnja, lipa, oreh, hrast, gaber, vlačna bukev, jovha za imitacijo mahagonija (z navodilom), suh jelov les; izgotovljene dvodelne jermenice (Riemenscheiben), kola za vozove, furnir itd. dobavlja Mehanična žaga Fužine Aidovščina.

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože.

Sprejema od 9—11 in od 3—5 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik hiša Paternoll.

Zobozdravniški Atelje Robert Berka

Via Dante 4 - GORICA - Via Dante 4

Mnogoletni asistent pri prežnanem Zobozdravniku Dr. PIKLU v Gorici.

SPREJEMA od 9—12 in od 2—6.

Dr. E. D'OSVALDO

specialist za

očesne bolezni

perfekcioniram pri kliniki na Dunaju

Gorica - Piazza della Vittoria (Travnik) št. 6

... se je preselil ...

v Corso G. Verdi 24 „Trgovski Dom“

Sprejema od 9-11 in od 3-5.

Stavbena zadruga

ISČE URADNIKA.

zmožnega slovenskega in italijanskega jezika in če mogoče tudi nekoliko tehniške. Na željo dobi stanovanje istotam. Nastop takoj ali tekom tega meseca. Naslov pove uprava lista.

Ako hočete peči za VELIKONOČNE PRAZNIKE najboljšie potice in presnitz

kupite moko št. 00 po L. 2.20

„ „ 0 „ „ 1.90

„ „ 1 „ „ 1.80

iz znanega mline in tovarne testenin Ascoli-Piceno, ki se prodaja v trgovini na voglu ulice XX Settembre št. 13 in ul. Brigata Pavia št. 2 (prej ul. Strazig).

Testenine prve vrste po L. 2.60
Otrobi (noli) „ „ „ 0.85

Najnižje cene za prekupece.

Gospodarska zadruga za goriško okolico v Vrtojbi vabi

člane na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 23. aprila t. l. ob 2 in pol uri v Občinskem domu v Vrtojbi z dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev letnega računa za upravo leto 1921.
3. Volitev nadzorstva in krajnih odborov.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

IZBRAN LES

za sodarstvo in moderno pohištvo na strojih po naročilu prirezan, poskobljan resp. ostrugan drakslan, jesen, nagnoj, akacija, češnja, lipa, oreh, hrast, gaber, vlačna bukev, jovha za imitacijo mahagonija (z navodilom), suh jelov les; izgotovljene dvodelne jermenice (Riemenscheiben), kola za vozove, furnir itd. dobavlja Mehanična žaga Fužine Aidovščina.

Na prodaj je zemljišče za stavbo z vodnjakom, v Via dei Gelsi št. 14. — Za informacije se oglasiti: ulica XX Settembre št. 13.

Mirodilnica, E. GRAPULIN

v zvezi z lastno Dišavarnico (Profumerio)

Gorica - nasproti Ljudskemu vrtu - Gorica
NA DROBNO Cene brez vsake konkurenze NA DEBELO.

Nevesie pozor!

Neveste pozor!

Na domačo
tvrdo

Andrej Maurič

GORICA ul. Carducci št. 11 (prej GOSPOSKA ul.)

Velika zaloga manufakturnega blaga, volne, žime, bombaža, zmeti. —

Ravno došla velika množina moškega in ženskega

sukna, in raznovrstnega perila, kakor tudi svile.

Postrežba točna in solidna!

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenkart & Rymann, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izhira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

„ADRIA“ PIVO

je najboljšie

Zaloga za Gorico in deželo
Franc Barzellini - Gorica

Via Silvio Pellico 10 (blizu Korna).

Josip Kerševani

mehanič in puškar

v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev, dvokoles, pušk in samokresov, ter vs posameznih delov, spadajočih v mehanično in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5,
Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

J. Lenassi, Solkan.

Moka, sirč, oves, otrobi, kava, sladkor, špeh, olje, petrolej itd

Zastopnik za Gorico in deželo Roco Bozzini Via Trento št. 7

VESELA

ALELUJA!

VSTAJENJE MESA.

V ravan beneško so oči se uprle,
nešteto lučic v mraku sivem mrgoli:
za slednjo skriva novo se življenje,
ki vstalo je iz groba strašnih dni.

So misli ob pogledu se vzbudile:
plamene naših lučic ugasnil je vihar,
življenje mre, trohni že in razpada,
iz groba več ne vstane mrlič naš nikdar.

V noč tiho requiem se moj razlega,
objema mrtve želje, ž njimi trepetâ -
speč z mislijo se up je v srcu združil:
da vidim kdaj vstajenje našega mesa.

Peter Butkovič.

VELIKA NOČ.

Jeruzalem spi in Kalvarija spi,
nad grobom Mesijevem kamen leži,
ob grobu v orožju. glej, straža stoji.

Obup je skoz duše kot veter zavel...
le majen žar upanja v prsih je cvel,
kot roža pomladna je v srcih žarel.

Jeruzalem spi in Kalvarija spi...
Boš vstal, Rešenik? Še noč temna molči.
Le v srcih teptanih kot lučka gori...

In planil požar je z višine nebes,
pretresel je zemljo vsesilni potres,
obsinila zarja stvari je vsečez...

In sredi razpokanih, zdrobljenih skal,
je stal On v sijaju, ki sužnjem je vstal
in žejnim tolažbe v dno duš je sijal.

»Vsi k meni! Jaz vaše sem vino, vaš klas!
Dokler vi živite, živim tudi jaz!
Vstal sem, ker slišal vas tužni sem glas!«

In pala je vera v dno temnih globin
in dvignila v zarjo nebroj bolečin...
Vse srečne oči jim strmé do višin...

J. Pavlič.

JUDEŽ ISKARIJOT.

Kdo je potnik, ki gre v noči tej
skoz gozd? Kaj tava tod?
Lune žar — skoz debela luč brez mej —
glej — Juda Iskarjot!

Bled mu je obraz, oči plašno
mu zró, ko v noč beži...
Ozira se — in vsako, glej, drevó
se zdi, da ga lovi...

Ko je padla zarja od nebá,
tam je visel sredi vej;
— brez miru, kesanja nanj temá
je pala večna v noči tej.

Trga se od lastnega srcá,
rad bi vdušil svojo vest,
a obsojen je na dno gorjá,
misel bije ga kot pest.

Vpil je v grozi strašni do nebes:
»Miru! Trenutek vsaj!
Veter z vrhov je šumel dreves:
»Sojen si na vekomaj!

I. M.

Božja Mati je sedela v prostranem stebrovju in blažen nasmeh je igral na njenih licih, kjer je še drhtel najčistejši poljub življenja, gorak poljub Deteta Jezusa. — — — Naslonila je svojo glavo na beli steber in si hladila od sreče in blaženosti razpaljeno lice ob njegovi mrzli gladini. — — — Na kolenih je spalo Dete Jezus.

Med slokimi stebri je videla prelepi Betlehem, pozlačen od žarkov zahajajočega solnca. Mehka sapica večerna je šepetala v leskečih listih kamelij in tresla trtine mladike, obložene s težkim bogastvom. Toda počasi, prav polagoma se je zbrala tema na lazurju; na njegovem ozadiju so se ostro črtale bližnje ciprese in nekod v dalji vinogradi, ki so se čim dalje tem bolj spajali s pomračeno krajino. Na oboku so migljale zvezde in ognji v Betlehemu so se začeli prižigati, a srečna Mati je sedela na svojem mestu smehljajoč se hladni tišini večera.

— Moja rožica — je zašepetalo Dete v snu.

Mati je zadržala; temnorudeča roža, na katere lističih so še trepetali nedolžni poljubi božjega Deteta, mu je pala iz roke na pisana tla mozaikova.

Velik nemir je zbežal srce srečne Matere: ni se mogla skloniti do rože, ne da bi Dete vzbudila; na mrzlih tleh pa je ni mogla pustiti — te rože Jezuščkove.

Materin pogled je begal nevesel po stebrih, med katerimi je trepetal somrak in silil k odsvitu betlehemskega ognjev na temnem nebu. Iz prsi svete Matere se je vtrgal vzdih, kakor umirajoči akord orgel, kakor trepet molitve.

Kar so zašumele mehke stopinje bosih nog malega dečka na mrzlih tleh; deček-pastirček, ki je imel na sebi ovčji kožušček, je prišel na obisk h božji Materi.

Mati ga je ogledala in spoznala v dečku malega, kodrolasega Janeza. V roki je imel dolgo in tanko mirtino palčico s podobo križa na vrhu. Janez se je sklonil do rože, pri tem pa mu je pala iz roke palčica, da je zažonelo pod visokim obokom. Jezušček se je vzbudil in pogledal Mater v vprašajočimi očmi; srečna Mati se je nasmehnila, ko je videla blaženost v Detetovih očeh.

Mali Janez je pobral rožico, a njen škrlat se je spremenil v alabaster; toliko sledov Jezuščkovih poljubov se je odražalo v rudečih in krvavih lisah na njenih lističih. Jezušček je rekel: — Moja rožica je pobledela, ko je vzrla križ, a jaz ji spet vrnem njeno rudečico, — mi je poljubil rožo in temen škrlat se je razlil po žilah njenih lističev. A srečna Mati se je smehljala.

— To je Janezova roža — je rekel Jezušček in jo podal pastirčku, ki je od radosti drhteč stegnil roko po ponudeni roži. A tako velika je bila radost malega Janeza, da je pozabil na vse — prav na vse.

— Janez, ne pozabi svojega križa, — ga je še ogovoril Jezušček, ko se je razveseljen pastirček z rudečo rožo v roki izgubljal za stebri.

Izgubil je v temno noč, ognji v Betle-

hemu so ugasnili, le na visokem nebu so svetile zvezde tihi noči.

In glejte! Rudeča roža v roki mu je jasno svetila, plamteča v rudečem plamenu, a ne žgoča. In Janez je hranil prečudno rožo kakor zaklad. Po dnevu jo je nosil v nedrhi skrito pod črnim kožuškom, na večer je pustil, da mu je žarela v čarobnem svitu.

A nekoč je prišel Janez do velikega Jeruzalema in se sprehajal v kraljevih vrtih, ki so bili odprti in so se ponašali s svojimi lepotami. Na mehki trati je opazil čudovito lepo cvetko; sklonil se je k nji, a ko jo je hotel vtrgati, je pala njegova roža iz nedrhi na travnik. A jedva se je dotaknila tal, je takoj razpredla korenine in se razrastla v mogočen rožni grm.

Zastonj je Janez točil solze: zavedno je bila izgubljena roža Jezuščkova; zastonj je trgal z grma razcevele rože: te niso več svetile v temi.

Velikanski, špičasti trni so vzrastli na njegovih mladikah in kraljevi vojaki so jih neprestano rezali, da bi imeli s čim bičati zločince; a čim bolj so jih rezali, tem večji je bil rožni grm v kraljevem vrtu in je bil s svojimi cveti v veselje — čebelam.

Vstalo je jutro, ko je Jezus stal v škrlatnem plašču pod stebrovo lopo Pilatove palače, zunaj pa se je kratkočasila nestrpno čakajoča množica. — A njegova nesrečna Mati je jokala.

Prišli so vojaki s trnjevim šibami v rokah. Posmehujoč so začeli plesti venec, na katerem so lesketale rudeče rože.

A ko so vojaki dopletili venec, so ga položili Jezusu na glavo; rudeče rože pa so pobledle, samo krvave kaplje so se rudečile na belih, trepetajočih listih. Jezus pa je dejal: — Moje rože, ve bledite, ker vidite križ, a jaz vam spet vrnem vašo barvo. — Dotaknil se je venca in rudeče kaplje so stopile v žile belih lističev in se razlile vanje. Vojakom je umrl smeh na licih, nesrečna Mati njegova pa je jokala.

Ko so vojaki to videli, so stekli k rožnatemu grmu; videli so ga pa v belih rožah, iz katerih so padale rudeče kaplje na travnik. A ko je slepa žena Pilatova zvedela za to čudo, je pala na kolena in vzkliznila: — Verujem, verujem, da je ta Sin božji!

In je prosila, naj jo peljejo k temu rožnemu grmu, kjer je iz cvetju kapljala kri, in vsa drhteča nestrpnosti utrgala cvet od grma.

A služabniki so se zbal, ker je nastala po zemlji globoka tema, čeravno je bil poldan. Toda Pilatova žena se je dotaknila z rožo oči in takoj zadobila vid. A ko je odprla oči, je vladala tema krog nje; kakor v gluhi noči; videla je le krvave kaplje, ki so kakor iskreci se bisert padale na travnik.

To je bilo takrat, ko je Jezus visel na križu in je nesrečna Mati stala pod križem in jokala.

Velikonočna povestica.

Spisal André Theuriel. Prevedel V. C.

V Sevilji, v predmestju Triana, je bival mladenič osemnajstih let, po imenu Juanito el Morenito. Bil je sirota brez očeta in matere, rastel je slučajno kakor plevel na tlaku Triane, spal je ali pod milim nebom, ali v hlevu kake posade, hranil se je s pestjo sladkih želodcev ali s pecivom, kupljenim za malo ceno, in delal je, da se preživi, sto malih opravkov, katerih najkoristnejši je bil, prodajati sporede, ob vratih gledišč. Ako tudi je bila njegova obleka v cunjah je bil vendar lep mladenič s svetlimi očmi, s smehljajočimi usti, s kodrastimi lasmi in z močno ožgano poltjo, kar mu je doprineslo priimek Morenito. Sicer pa je imel malo ciganske krvi v žilah, in kakor cigani, je bil samostojne nravi, postopač in strasten za bikoborbe.

Na dan velikega petka se je zbudil slabe volje. Med vsemi petnajstimi dnevi trpljenja, so bila gledališča zaprta, in ker ni mogel opravljati posel prodajalca sporedov, ni imel niti enega kvarta v žepu. Njegova revščina je bila njemu tembolj občutna, ker na velikonočno nedeljo, bi se morala vršiti velikanska bikoborba, z Mazzantini-jem in s Trasceno in videč svojo denarnico prazno, bi bil siloma oropan njemu priljubljenega igrokaza. Vsekakor, sklenil je poiskati kak zaslužek na cestah Sevilje, in ko je prosil Mater Božje de la Esperanza, kateri je bil zelo udan, je obral stebelca slame, ki so ostale v njegovih laseh in požuril se je oditi iz hleva, kjer je spal.

Jutro je bilo krasno. Na temnomodrem nebu se je risal vitki rožnati stolp Giralde. Ulice so bile že polne kmetskega ljudstva, katero je prišlo v Seviljo, da prisostvuje procesijam Confradijev. Ko je šel čez trg des Toros, je zagledal Morenito dolgo vrsto ljubiteljev pred prodajalnicami listkov in to je še zvišalo grenkobo njegove nevolje. — Štiri ure je hodil po tlaku ulice Sierpes, srkačoč vase vonj peciva in slaščic s cinetom, katere so rjavle v kuhajočem se olju; sledil je toreadorjem, kateri so se počasno sprehajali pred kavarnami in se šopirili v njih kratkih suhnicah in v ozkih hlačah. — Razbijal si je glavo, da bi našel pošteno sredstvo dobiti nekaj peset; zaman je skušal priključiti se prodajalcem, ki so razkričevali sporede procesij z imeni različnih bratovščin; vsa mesta so bila oddana in zavrnili so ga povsod. Končno ni mogel več s praznim želodcem naprej, hrbet je bil vroč od solnca, šel je na trg de la Constitution, kjer bi se morale ustaviti procesije in ker je pod velikimi vrati našel senčnato skrivališče, je sklenil tam počivati in medtem pričakati prihod Confradijev.

»Kdor spi, je«, in ker ni zavžil ničesar si je privoščil dobro spanje. Takoj je globoko zaspal, in bil je, pri moji duši! tako jako lep — stegnen kakor je bil, dolg, na belem tlaku, roko upognjeno pod črno kodrasto glavo; — zaprl je trepalnice z dolgimi obrvmi in odprl je v dolgem smehljaju svoje rdeče ustnice, ki so na polovico pokazale zelo bele zobe.

Ko je spal, je prišel parček mimo: dva mlada, mlada poročenca, to se je videlo po načinu, kako sta si podajala roke.

»Poglej, vendar, kako je lep ta mladenič«, je rekel mladi mož svoji ženi in se je vstavil, da bi gledal spečega, — in kako lepa slika bi to bila!... Kako je njegova lega zabavljiva! Vse do izvirnega migljaja te odprte roke, ki izgleda, kakor bi čakala, da bi kak dar med spanjem tja padel.

»Veš ti?« odgovori mlada žena; »bilo bi v lepo presenečenje temu spečemu, da bi mu v roko dali srebrnjak, ki bi ga našel, ko bi se zbudil.

Ljubeči so radodarni. Mladi mož je vzel iz svoje denarnice en denar za pet frankov in tiho ga je položil v odprto roko, katera se je s strojno kretljivo na pol zaprla, ko se je dotaknila hladne kovine, — potem se je parček smeje oddaljil.

Morenito je spal naprej in, globoko v spanju, je sanjal. Sanjal je, da je stopila brezmadežna Mati Božja Esperanza, na barvasti lestvi mavrice k njemu. Imela je v laseh krono lilij in nosila je v rokah bele rože. In rekla mu je s glasom, sladkim ko med: »Morenito, ti nisi nikdar pozabil moliti k meni ne zjutraj in ne zvečer... V slavi vstajenja mojega sina, te hočem poplačati. Pojdiš k bikoborbi! — Istočasno je stresla devica v roko Morenita cvetne liste njenih belih rož, in ko so padali, se je vsak list izpremenil v srebrni denar in Morenito je bil tako vesel, da se je zbudil radi tega. Stegnil se je in iz njegove roke — o! čudo! — je zdrnil bel denar in je padel s srebrnim glasom na tlak. Ni verjel ne svojim očem ne ušesom. Pobral je denar. Bil je novček petih peset. Devica se ni ničevala z njim in mogel je iti k igri... S skokom je bil na nogah in stekel je proti »Plaza de Toros«.

Nebeško ženitovanje.

LEGENDA.

Kolikokrat je slišal ubogi deček: »Kdor hoče priti v nebeško kraljestvo, mora po ravni poti hoditi«.

Dvignil se je na pot in cesta ga je pripeljala naravnost v mesto, v lepo cerkev, kjer se je ravno vršila služba božja. Ko je zagledal toliko lepote in zlatá, je mislil, da je prišel v nebesa in je bil od srca vesel. Ko je minila maša in mu je dejal cerkovnik, naj odide, je ta odgovoril:

»Ne, ne — grem; vesel sem, da sem prišel končno v nebesa«.

Cerkovnik pa je šel k župniku in mu je povedal, da je v cerkvi deček, ki noče oditi, ker misli, da je prišel v nebesa. Župnik pa je odgovoril: Če to misli, tedaj ga pustimo v cerkvi.

Nato je šel župnik k njemu in ga je vprašal, če ima veselje do dela.

»Da,« je odgovoril mali, »dela sem sicer navajen, toda iz nebes ne grem več«.

Tako je ostal v cerkvi in ko je videl, kako prihajajo ljudje molit pred Marijo in Jezuščka, ki je bil izrezan iz lesa, je dejal: »To je ljubi Bog. — Poslušaj me, ljubi Bogek, zakaj si tako shujšan! Gotovo ti ljudje ne dajo jesti. Vsak dan ti bom prinesel jedi.

Budilka.

Spisal G. Brio. Prevela R-a.

Gospod Mauchon je prav zares u-zor -uradnika. — Vesten, natančen in počasen — pravi lepopisec — brez posebne vnetosti in zanimanja zasluži si pošteno svojih šeststisoč frankov letno, katero plačo mu je odločilo ministerstvo za njegovo delovanje. — Le nekaj bi se mu utegnili oporekati njegovo preveliko redovitost. — In vsled te svoje lastnosti pride redovito vsak dan prepozno v urad.

Za novo leto je gospoda Mauchona čakala gratifikacija — novoletno darilo. — Sicer je ni posebno zaljubljen ali — imel je nekaj dolgov — in — no, ako se ima dogove, tedaj.....

Predstojnik njegovega urada ga je tedaj poklical k sebi, da mu sporoči prijetno novico. —

»Gospod Mauchon, — sporočiti vam imam nekaj malega, — mu je rekel. —

»Aha — smo že tu, — si je mislil gospod Mauchon, ki je bil za spremembo prišel tistega prvega dne leta dve uri prekasno v urad. »Zdaj bo zagrmelo!« — In — korajža velja pa je pogumno odgovoril:

»Gospod direktor, jaz pač že vem, kaj mi imate za reči. — Ali — to pač ni moja krivda.« —

»Kako?« —

»Ej — prijatelji so me tirali s seboj, — tako je bilo.« —

»Kaj zlodja mi hočete vendar pravi?« —

Kakor je zavil okoli kota calle San Pablo, je trčil ob punčko predmestja Triana, katero je poznal izza otročjih let in katera se je imenovala Chata. Bila je zelo blede in njene oči so bile polne solz.

»Kaj ti je Chata?« jo je vprašal.

»Moja mati je bolna«, je odgovorila, »in že dve noči sem prebila brez spanja... Zdravnik je prišel to jutro in je naročil zdravil. Sem šla v »botiko«, ampak mi hotel dati ničesar na upanje... Kaj hočem napraviti? Če bodo zvonovi zvonili za njo, bodo tudi meni zvonili... Jaz je ne bom preživel!«

Morenito je postal za trenotek v mislih, njegove oči so gledale oči mokre, črne Chate, potem je vzel čudežni novček in ga trdno stisnil v roko svoje male prijateljice.

»Tukaj, ninna mia«, je rekel, »vzemi ta denar, prišel mi je od Device de la Esperanza in dobra mati se ne bo razhudila, če ga vporabim, da ozdravim tvojo mater...«

Chata je bila tako ginjena, da si ni niti toliko časa vzela, da bi se mu zahvalila, in tekla je, ne da bi se obrnila, k lekarnarju...

Bilo je zapisano, da Morenito gotovo ne poide k igri... Ker pa so plačila na svetli ni imel vendar nič manj vesele nedelje. — Ta dan je materi Chate šlo na bolje, in ta je prišla zahvaliti se Morenitu na dvorišče »posade«. Malo se je nakitila, in s ostankom denarja Morenita je kupila dve rdeči roži, katere je vtaknila v črne svoje lasé. — Obadva sta šla se sprehajati na obrežje Guadalquivirja, pod cvetočimi drevesi Mamede.

Ko sta se našla v temnejšem zavetišču, ki so ga tvorili visoki grmi mirt, je dekle vrglo svoje roke okoli vratu Morenita, in rekla mu je brez ponarejenega srca: »Ljubim te, prijatelj, in ako hočeš, ko boš imel dvajset let, se poročiva...«

In od tedaj je nosil pred podobo vsak dan polovico svoje jedi in Jezušček je pričel dobivati okrogla lica in rasti v začudenje vseh vernikov, ki so čez par tednov to opazili. Tudi župnik se ni mogel prečuditi, zato je ostal v cerkvi in videl, kako je deček prinesel svoj kruh in ga delil z Jezusom.

Čez nekaj časa je deček zbolel in osem dni ni prišel iz postelje. Ko pa je zopet vstal, je bilo prvo njegovo delo, da je nesel Jezuščku jedi. Župnik je šel za njim, in ga je slišal, kako — je govoril: »Ljubi Bogek, ne zameri, da te tako dolgo nisem obiskal; bil sem bolan in nisem mogel hoditi.

Podoba je odgovorila: »Spoznala sem tvojo dobro voljo. To je dovolj. Prihodnjo nedeljo pridi na nebeško ženitovanje«.

Deček je bil tega vesel in je povedal župniku; ta ga je prosil, naj vpraša Jezuščka, če sme iti tudi on z njim. Deček je vprašal, a Jezušček je odgovoril: »Ne; Ti sam pridi!«

Župnik pa ga je hotel prvo zato pripraviti in ga obhajati; deček je bil zadovoljen. Naslednjo nedeljo, ko je prejel sveto obhajilo, je padel na tla, umrl in stopil na nebeško ženitovanje.

»Samo resnico in odkritosrčno, — gospod direktor. — Prijatelji so mi dospeli iz bližnjega mesta, pa so si hoteli malo ogledati prestolnico, — hoteli so se malo pozabavati in razvedriti koncem leta in veselo pričeti novo.«

»Ej — gospod Mauchon?!« —

»Eh, — da, — saj vem!« —

»Smejali smo se malo, pa pili in jedli smo veselo, — in slednjič se zakasnilo.«

Direktorju se je zazdela stvar res smešna, ali — mislil si je tudi, kako bi pač ugnal v kozji rog uradnika, ki mu pripoveduje svoje bedastoče. —

»Dosti,« — je kratko prekinil nadaljnje besede zaspanega podložnika. —

»Da, — in radi tega sem danes zjutraj zaspal in šele ob desetih prišel v urad.« —

Direktor je zbiral svoje misli. — Potem pa govoril svojemu uradniku:

»Mauchon, — jaz sem že slišal o tej vaši zakasnitvi.« — (Seveda, vedel ni ničesar, ker je gospod direktor sam prišel le hip pred poldnem.) — »Tudi gospodu ministru, kateremu ni skrita nobena reč, je o tem že znano. — Ali — on vendar vpoštevava vaše delovanje.« —

»Ej, kam pa tu pes taco moli, — si je mislil čisto pritajeno gospod Mauchon.

»Teško se zbudite zjutraj, trdo spanje imate, naj bo! — Uprava vam bo pomagala. — Minister se je odločil, da se vam da tedaj budilko.« —

»Budilko?« — — —

»Da, to je vaša gratifikacija za pre-
šlo leto.« —
»Ali — oprostite gospod direktor...«
»Ah — ne, seveda ne, take budilke,
kot jih prodajajo po bazarih, — ne, ne,
— ampak nekaj posebnega, z jako moč-
nim, glasnim zvonicem, ki vam bo zago-
del in zvonil, kakor trobenta na sodnji
dan, ki bo vzbudila vse mrtve.« —
»Ali vendar — — — — —«

Prerokovanje.

Iz francoščine - Rosandra.

Sedela sta na drevesu, posekanem v
zadnji seziji dežja... sanjala sta in močje
vpirala svoje velike oči v dolino, ki se je
razprostirala pred njima, — na travnike,
čigar lepo zelenje je oživljalo pokrajino
in breg reke, ki se je kot srebrni trak va-
lila med smaragdno obronkom.

Oprostitvi se sanjavosti je Anteja,
sladka devojka, vprašala Niklosa, svo-
jeza ljubljence:

»Ti več ne govoriš, niti se mi ne
nasmihaš... kaj ti je pač?«

Ne da bi jo pogledal je le malo zni-
gnil z ramami in zamrmral:

»Mislim«

»Na mene?«

Brutalen v svoji indiferentnosti ji
odgovori:

»Ne, — mislim nato, da bom mogo-
če že jutri daleč od tega zaspanega me-
sta, kjer se nahajajo le starci in ženske.

— Hočem potovati v meznane kraje,
— videti hočem druge ljudi, ki govorijo jezi-
ke, katerih ne poznam, — hočem spoz-
nati narode, ki imajo druge navade, dru-
ge običaje... katerih si niti predstavljati
ne znam.«

»In ne boš se več vrnil?« —

»Kaj hočeš, mala Anteja, — potola-
žiti se bom pač moral.« —

»Ti me torej pač ne ljubiš?« —

»Ali da, dragica moja, v tujih nezna-
nih krajih, kamor me žene sedaj, se bo-
dem vedno spominjal tebe.«

Velike temne oči mladenke se napol-
nijo s solzami...

»In jaz bom v pričakovanju tvoje
vrnitve pač pretrpela najhujšo boleost. —
Ti pač ne dvomiš, da si zavzel celo moje
srce in če ti odideš, — vzemši kar je v
meni najboljega, — moram pač umreti,
ženska pač brez srca živeti ne more.« —

Niklos se glasno nasmeje:

»Mala Anteja, ti govoriš neumnost...
Saj me niti ne ljubiš tako, kakor mi pra-
viš... In pa: koliko žensk živi brez srca,
— katerega praviš, da si ma ga dala, —
in verjam, te so najbolj srečne.« —

Za tem besedami je Niklos vstal.

Proti zahodu se je nebo rudečilo v
večerni zarji in drevesa so zašustela v
večerni sapi. — Nameril se je v mesto,
na brigajoč se za malo Antejo, ki mu je
sledila s solznimi očmi.

»Ali se kedaj zopet vrneš,« — ga je
vprašala slednjič.

»Gotovo,« — ji je odvrnil, ker ga je
njeno vprašanje vendarle pretreslo. —

Zvenelo je iz istega tako globoka žalost
in skrb, — da ji je usmiljeno odgovoril,
čeprav ni bil ta odgovor odmev njegovih
načrtov in upov.

»In kedaj?«

Ta vztrajnost se mu je zdela skoraj
slabega pomena. — Če bi ga vendar
skrivnostna ljubav, otročja želja devojke
zopet privedle v rojstni kraj? In z malo
nestrpnim glasom in pomilovalnim
nasmeškom ji je odgovoril:

»Kadar bo na tvojo glavo padal nedež
sneg in zlat dež! — Takrat se vrnem,
mala devojka mila!« —

Uganke v „Mladiki“.

(Domen).

Nismo imeli do sedaj lista, ki bi po-
svečal v zabavnem delu toliko skrbi u-
ganke. Kar so nam nudili mladinski li-
sti s starim Mohorjevim koledarjem, sta-
rim »Domoljubom« in »Domačim prijate-
ljem« Vydrove kave, je menda vse v ti
vrsti zabave. In še te uganke se ponav-
ljajo vedno z istimi rešitvenimi ključi:
rebus, diamant, homonim, šarada, kakšen
mal »konjiček« in morda računski nalo-
ga. Mnogovrstnost rešitvenih ključev v
večjem obsegu, kakor jih vidimo v nem-
ških in čeških revijah (družinskih listih),
nismo imeli. Ali je temu kriv naš južni
značaj ali naša zamuda? Zato je hvale-
vredno dejstvo, da je »Mladika«, kot do-
ber družinski list odprla dovolj velik ko-
niček te vrsti zabave. S kakšnim uspehom
rase s pridobitvijo novih naročnikov in
za čitatelje s krajšanjem morebitne dol-
ge ure in z bistrenjem uma, vidimo iz
številca vsakokratnih reševalcev.

Uganke nam ne nudijo le zabave. —
Radovednost, ki sili človeka, da razgrne
sestavo in najde zahtevano misel, nam
krepi voljo; nešteto krat se povrnemo h
težji uganki: hočem, moram najti. Osve-

»Da, ravno to sem vam hotel na-
znaniti.« —

In še predno se je ubogi zaspani go-
spod Mauchon zavedel od neprijetnega
presenečenja, je direktor nadaljeval:

»Evo vam nakaznice, gospod Mau-
chon, s katero boste dvignili pri blagajni
dvesto frankov, da ne bo vaš trd spanec
kriv, da ne morete priti pravočasno v
urad.«

Vsi listi so že padli z dreves — po-
krili tla in drvili se po prašni cesti pred
nevihto in viharjem. — Anteja pa je zme-
raj še vleklo k posekanemu debelu, kjer
sta sedela z Niklosom na večer slovesa.
Ure in ure je strmela v najdaljšo točko
obzorja, ali morebiti ne zagleda še vra-
čujočega se. — Upala je, da se prej ali
slej vendarle vrne izvoljenec njenega sr-
ca, — utrujen od divjega diha širom sve-
ta, srečen, da dobi njo, ki ga čaka.

V potrebi tolažbe in zaupanja se je
Anteja podala k starki, o kateri se je go-
vorilo, da pozna bodočnost. — Starka je
poslušala njeno pripoved pa ji razlagala
prihodnost. — Virgla je na ogenj skledic
co vode in v razvijajočo se paro je dela-
la čudežne znake in križanja in z grča-
vim glasom je slednjič rekla Anteji:

»Slovo Niklosa je bilo prerokovanje,
vrnil se bo, lko bo na tvojo glavo
padal rudeči sneg in pa zlat dež.« —

Anteja je virgla čarovnici svojo mo-
šnjo z denarjem, globoko pretresena in
skrajno žalostna goljufive obljube, —
prerokbe. — Nikoli — nikoli več se ji
dragi ne bo povrnil. —

In — kakor da bi ji počasen strup
začel sušiti kri, se jo je polastila brez-
mejna brezupnost, globoka melanholija
jo je objela in spodila iz njenih ustnic
nasmeš, — zbrisala blesk njenih lepih o-
či. — Umirala je revica Anteja v svoji
neskončni žalosti in prosila je, da jo po-
kopljejo v onem drevoredu, kjer je toli-
kokrat pričakovala vrnitev dragega, da
ga še mrtva čaka na mestu njiju slovesa.

Leto za letom je minilo, mrzli vetro-
vi so sledili vročim sapam... polje je po-
čivalo pod preobilno vodo, ki je izstopi-
la iz rečne struge, pa se zopet prebudilo
v jasnem pomladanskem solncu. —

Nekega lepega jutra, ko se je ravno
narava obudila zopet, — ko je ozračje
plaval prelesten vzduh cvetočih pomo-
ranč, — so zvonovi glasno soglašali z
veselim krikom množice, ki je pozdra-
ljala vračajočega se Niklosa, ki se je ves
ovenčan vračal iz slavnostnega pohoda
v daljnih krajih.

Mlade devojke so se mu v svojih
brezmadežnih tunikah bližale in mu nudi-
le venec sreče, medtem pa so mu mla-
deniči podali kupo zlatorujne pijače, da
si ohladi usta pred vhomom v domači
tempelj.

Kar zadene sredi drevoreda Niklos
ob mal kamen — spominček in spodtak-
nivši se pade... Pri tem padcu zadene z
glavo na kamen, ki mu prebije sence...
Zakrilil je z rokama, — spustil venec in
kupo s pijačo in se zadnjič stresel v smrt-
nem objemu.

In izpolnilo se je prerokovanje: Ko
se je praznovala vrnitev Niklosa in njega
udruženje z zaročenko, je padal
sneg rudečih rož in deževalo je zlato-
rujno vino...

Žijo nam spomin: predelane snovi iz zem-
ljepisja, prirodoslovja, jezikoslovja, pes-
ništva, računstva itd. nam stopijo spet
pred oči. Treba je večkrat seči po knjigi:
kje ta reka, gora, mesto; kateri ta ptič; ta
pesnik; ta beseda, ki mora biti tako se-
stavljena? Zahtevana misel pa nas pelje
na politično, versko, vzgojno, socialno
itd. polje, kakoršen namen ima pač avtor
uganke. V dobri uganki sta koristna in
zabavna smer tesno združeni.

Uganke je umotvor, večkrat zelo u-
meten, zato ni treba, da se ga avtor sra-
muje. Tudi pomilovalen nasmeš onega,
ki gre preko te vrste zabave, naj ga ne
moti. Število vsakovrstnih reševalcev
mu je v zadoščenje. Žal, da tudi pri naših
reševalcih vidim le neko gotovo vrsto
ljudi. Kje je druga inteligenca? Prepri-
čan sem, da je veliko reševalcev, ki iz
malomarnosti ali neke sramežljivosti ne
pošiljajo rešenih ugank. Povem slučaj.

Za božični dan v pretečenem letu je
nemški tednik »Das Illustrierte Blatt«
razpisal nagrado za rešitev neke ugank-
ke znesek 2000 mark v štirih dobrih, deset
nagrad v obliki polletne naročnine

in deset nagrad v knjigah. Sestaviti je
bilo treba fotografijo mesta Berlina iz vi-
šave; slika je bila razrezana v razne ob-
like. Ste radovedni, koliko rešitev je pri-
šlo uredništvu: — čez 5000. Vas zanima,
kdo je poslal rešitve? Vseučiliški profes-
sor, knez, grof, en princ, rokodelc, učitelj,
kmet, pesnik, poštni ravnatelj itd.;
veliko število še otrok iz mesta in deže-
le. Nekdo je porabil 46 števil list, da je
sliko končno sestavil. Ali ne vidite v tem
tudi dobro pogodben način razširjenja
lista?

Čehi so imeli v letu 1918 na platnicah
»Zlate Prahe« (imam samo ta letnik pred
seboj) pol strani širokega tiska, štirinajst-

Socialna misel.

Pred menoj leži 3. št. »Socialne mi-
sli«. Ki jo urejmeta in izdajata dva iskreni
in globoka poznavalca človeške
družbe, državni poslanec v beogradskem
parlamentu dr. Gosar in naš tržaški rojak
Franc Terseglav.

Revija je po svoji vsebini velea-
ktualna, tako, da se mora vsak, komur le-
ži na srcu blaginja in preporek človeške
družbe, naravnost obvezati za študij so-
cialno-gospodarskih vprašanj, ki pre-
sajajo vesoljno človeštvo. — Imeli smo na
Goriškem vže pred vojno »Naše zapiske«
od nevtrudnega dr. Tume in prerano
umrlega dr. Dermota, ki so pa vsled svo-
jega materialističnega naziranja zmešali
našemu delavstvu vse verske in social-
ne pojme. Današnja izkušnja nas uči, da
je bila taktika »Naših zapiskov« zgreše-
na in brezuspešna. Materialistično nazi-
ranje ne dviga, ampak ponižuje človeka,
ker ubija duševnost. — Hvaležni smo
jima, da sta začela orati ledino socialne-
ga vprašanja, a veliko večjo hvaležnost
bi jima bili dolžni sedaj, ako bi naše de-
lavstvo ohranilo tudi verno in s tem tudi
bolj delavno in varčno.

»Socialni misli« pa ni na srcu samo
dviganje gospodarskih dobrin, ampak v
prvi vrsti preobrazba človeške družbe z
večnimi načeli pravičnosti in medseboj-
ne ljubezni. Stremi torej po dušni pre-
obrazbi človeka, ki je po materialistič-
nem kapitalizmu zgubil vsak polet in po-
zabil na višjo nalogo, ki mu jo narekuje
nevtrudna duša.

Vsakemu našemu kulturnemu delav-
cu in posebej še našim delavskim masam
najiskrenejše priporočam »Socialno mi-
sel« naj jo študirajo, naj se poglobljajo v
resnost in odgovornost življenja in spo-
znali bodo, da je krščanstvo ona velesila,
ki edina more pravično in brez krvi re-
šiti vse dosedanje zablode kapitalistično-
egoističnih buržuev. — Primerjajo naj se
»Naši zapiski« z »Socialno mislijo« in ta-
koj se spozna, da obvlada »Socialna mi-
sel« po svoli globoki duševnosti vsega
človeka, dviga ga iz sebičnega materialja-

dnevno revijo »Sbornik českých hadau-
karu«. Urednik mu je bil J. V. Rychtarik.
Samostojno naročen je stal 3 K 60 vin. —
Pri Italijanih nisem zasledil velikega za-
nimanja za to zabavo. V par revijah so le
računske naloge in šarade, ki naj služijo
menda za reklamo listu.

»Mladika« je začela precej srečno
spopolnjevati vrzel tudi na tem polju. Ni
še vsega, kar bi želeli; zanimanje pa nas
popelje do popolnega in raznovrstnega.
Da pridemo čimprej do tega, poslušajte,
ugankarji, glas gospoda urednika: Čim
bolj razširite »Mladiko«, tem lepše na-
grade razpišemo. Tudi za denar, če nam
bo mogoče.

lizma k nesmrtno medsebojni ljubezni, ki
vse pretrpi, vse prenese, vse stori, da bi
svojega bližnjega osrečila. — Človek ni
samo materija, ampak obenem tudi du-
hovno bitje. In to plat človekovo je treba
preobraziti z pravimi nazori, ki nam jih
nudi krščanska etika, še-le potem smemo
upati, da se bo sedanji socialni nered
predružil. — Kdor hoče koristiti člo-
veški družbi z samo materialnostjo, ne
bo žel vspehov razun z surovo silo. —
Najprej je treba človeka notranji prero-
diti, dvigniti njegovo duševnost, vzbuditi
njegove duševne sile, potem še-le smemo
pričakovati, da se zdrobi okove, sedanje
kapitalistično-egoistično družbe in za-
vlada socialna pravičnost, katere odkrit
glasnik v Jugoslaviji je postala »Socialna
misel«. Revija je namen pozitivna rešitev
socialnega problema, medtem, ko se je
vse dosedanje delovanje socialistov in
komunistov gibalo v negativnem in de-
struktivnem smislu.

Se predno smo vedeli za »Socialno
misel«, se je porodila v nekaterih gori-
ških izobražencih misel, da se dodá »Mla-
diki« kulturni vestnik z nalogo, da obve-
šča sorojake o vsem svetovnem kultur-
nem in socialnem gibanju. — S »Socialno
mislijo« pa je »Mladika« razbremenjena
in se posveti kulturni vestnik edino naš-
emu društvenemu življenju, ki pa naj bi
bil kot priloga »Mladike« popolnoma sa-
mostojno glasilo, da se lahko veže v po-
sebno knjigo.

H koncu bi pripomnil še to-le: meni
se ne zdi pravičen naslov reviji: »Social-
na misel«; bolj bi odgovarjal stavljeni na-
logi naslov: »Socialni misli«, ker ho-
čemo vzbuditi in dvigniti misel v masah
za socialne probleme. — Sicer je ta na-
slov postranskega pomena, toda tudi na-
slov naj jasno izrazi stavljeni si nalogo.

Segajte pridno po reviji, ne bo vam
žal tistih par lir, ki se vam z stoodstotni-
mi obrestmi povrnejo. — Naroči se lahko
v prodajalnici K. T. D. v Gorici — Mon-
tova hiša. Fr. Švara.

O nekaterih žuželkah, ki so škodljive vinski trti.

Komaj spomladi ozeleni vinska trta,
že se pojavijo njeni sovražniki in škod-
ljivci. Najvažnejši so: trsni zavijač ali
trtjon, majski hrošč, tesni rilčkar, trsna
ščitasta uš ali trsni kapar in tupatam tu-
di vinogradski rezač, ali klešman, trsni
zeleni hrošč in vinogradski pisar.

Trsnega zavijača, ali trtjona in maj-
skega hrošča, ali kebra, ne bom opisoval,
ker jih vsak dobro pozna. Prvi škoduje s
tem, da objeda mladje in zvija perje »v
cigar« in drugi pa poleg objedanja mla-
dja, objeda tudi korenike v zemlji. Zlasti
je zadnja škoda občutna v vinogradih z
rahlo zemljo in ki so bili dobro pogrnjeni.
Samica hrošča je namreč premetena ži-
val, ker leže svoja jajčka v tako zemljo,
ki je dobro pogrnjena, da bi tam njena
zalega v gorkoti bolje vspevala. Tam
preživi zalega tri leta, predno se razvije
popolni hrošč, ki v četrtem letu pride na
plan. Ni potreba povdarjati, da sti ti dve
žuželki močno škodljivi in zato jih mora-
mo tudi preganjati, pokončavati. To ni te-
žavno delo in ga lahko otroci vršijo. —
Vsakemu je znano, da se ti dve žuželki
zelo lahko dajo otresti, zlasti zjutraj, ko
so od nočnega mraza premrzni. Poleg
tega ima trtjon, kakor vsi sorodni ribč-
karji to lastnost, da se napravi mrtev, ko
služi sovražnika, in čim se dotaknemo
rastline, na kateri tiči, se spusti na tla in
se v grudi zgubi. Zato moramo postaviti,
predno strešemo trto pod njo primerno
pripravo, da ga vlovimo. Zato najbolje
služi kak star dežnik, ki smo ga zato
na eni strani malo porezali, da ga lahko
ulovimo kar več vrst škodljivcev h kratu
in sicer poleg trtjona in hrošča, tudi
rilčkarja, zelenega hrošča in morebiti tu-
di klešmana in pisarja. Trtjona je najbolje
zasledovati takoj zgodnje spomladi in si-
cer prej, nego začenja zvijati in leči jaj-
ca. Če so se pa že zviti pojavili, jih je
neobhodno potrebno pobrati in jih sežga-
ti. To delo je, kakor rečeno, zelo lahko in
veliko škodo si delamo, ako ga opustimo.

Trsni rilčkar se loči od trtjona po
svoji velikosti in po perutnicah, ki so

brazdaste in s sivo rumenkastimi luski-
cami poprskane. On se pojavi nekoliko
kasneje od trtjona in objeda mladice in
tudi korenike. Zavitkov ne dela. Rilčkarja
pokončujemo podobno, kakor trtjona.

Zelo zanimivo je pa življenje ščitaste
trsne uši, ali trsnega kaparja. Izpod ščita
ali kapice, ki tiči na debelu trte zlezejo
spomladi mlade ušice, ki so možkega in
ženskega spola. Te ušice se parijo in
samčiki, ki niso sposobni vsled pomanj-
kanja rilčka za srkanje soka, za daljše
življenje, kmalu nato poginejo; samice pa
zavijejo svoj rilček v trsno deblo ali špa-
ron, pa se več ne ganejo od tam. Tu se
začnejo širiti, zadobijo ščit in začno leči
jajčka. Nato samica pogine in jajca imajo
čez zimo lepo skrivališče pod ščitom svo-
je mrtve matere. Ta uš, ako se prijavi v
veliki meri, utegne biti zelo škodljiva
trti, ker pije njen sok. Zato moramo to
golazen zatirati in sicer kaj priprosto z
maščencem z roko in to po zimi, ali že v
jeseni, da se ušice prej ne zvalje.

Vinogradski rezač, ali klešman, ki je
zelo podoben znanemu govnaču ali gov-
nobraču, je tudi zanimiv. Ta škodljivec
prebiva tupatam po suhih in peščenih vi-
nogradih in sicer v zemlji. Tu sedi rad
pred svojo luknjo in ako ga nikdo ne vidi,
spleza urno na trto, si odščipne vršič mla-
dike in jo potem povleče v svojo luknjo,
kjer brani potem ž njo svoje mlade. Ta
škodljivec je pri nas redek in zato si ne
bomo glave belili, kako naj bi ga zati-
rali.

Tesni zeleni brošč je poznan in ni
treba, da ga opišem. Ta brošč dela veliko
škodo s tem, da popolnoma obje perje.
Pokončujemo ga s pobiranjem.

Trsni pisar je pri nas malo znani vi-
nogradski škodljivec. Ta žuželka je tako
velika, kakor trtjon in ima opasje in
temno rujave perutnice. Prav lahko ga
ločimo od rilčkarjev, ker mu manjka ril-
ček. Ta brošč se imenuje zato pisar, ker
izjeda na trsnem listu, kratke luknjice, ki
so čam podobne.

Ličinka tega brošča je tudi škodljiva,
ker objeda tudi korenike v zemlji.

Tega brošča je zelo težko zatirati, ker čim se trti približamo, se naredi mrtvega in pada na zemljo, ker ga radi njegove zemeljske barve, le težko najdemo. Just Ušaj.

France Bevk: Faraon.

Trst 1922. Izdala in založila Naša založba. Tiskarna Miroslava Jasperja na Dunaju. Ilustriral Tone Kralj. Str. 127. Cena L. 5.20.

Goriška živi in se giblje bolj ko kdaj prej. Komaj smo se oddahnili ob sijajni osebnosti Pregljevega Joannesa Plebanusa, že stojimo ob Faraonu. Bevkovi knjigi, ki jo po njeni teži postavimo lahko ob. — Cankarjeve Podobe iz sanj.

S srčno krvjo pisana knjiga je to. V najtežjih dneh pisana bridko preizkušnemu človeštvu, ko je bil najglasnejši molk beseda in beseda skrbno izdelana krinka. Težko je bilo pisati one dni in izsekati sodbo in obsodbo, ki bi bila vzeta iz trepih src in po njih izgovorjena. Cankar in Bevk sta bila oni čas menda edina, ki sta govorila za vse po Dom in svetovih straneh.

Treba je bilo tedaj govoriti v prilikah. Saj se spominjate: državni pravdnik, cenzura, interes države, vojno ozemlje itd. Stvar imenovati tako kot je: rdeči svinčnik ji ni prizanesel. Torej v prilikah. Ko so prilike bile vsem jasne in so ljudje šepetali, je cenzorja tudi srečalo nekaj in posej je bilo tudi s prilikami težko. O vsem tem bi govorila Faraon in Klic žene, ki je kot črtica »V kritju« delala toliko preglastic in pripomogla Bevku z »Rdečimi vrstami« k odlični p. v. in v uniformo.

Bevk je zbral one črtice in nam jih v tej svoji knjigi podal, da ostane spomin na vse gorje in da bodo klicale v vse čase. »Faraon«, simbol vojnega tiranstva in vse njegove groze, ki združijo človeštvo v klic po človečnosti, je motto in scenerija in čas, v katerem se odigrava osem tipičnih tragedij »Klic žene«, »Praznota«, »Kako je bilo?«, »Otrok«, »Begunec«, »Avditor«, »Vrnitev«, in »Sovka«. Eno dejanje se preliva v drugo, ena slika izpopolnjuje naslednjo in ko prebereš vse, se ti zlijejo v grozno celoto, ob kateri se ne zamisliš in prisluškuješ, če ti še bije srce. A to človeško srce, kako bridko je bilo preizkušeno, kaj vse, kaj vse je prestajalo in prestalo! In v kolikih slučajih je nehalo biti! Prevelika je bila sila in teža. Srca, ki so se našla, so nasilno ločili: počiti so morala. Faraon ni poznal ljubezni! »Klic žene« je dosegel v treh pismih srce v kritju — Faraon je šel preko klica, iz »Praznote« slišimo utrip zapuščen: Faraon je posegel med dvoje src in ju od-tujil, »Begunec«, starčka, ki je prišel v tuj svet in se mu ne more privaditi — Faraon ga ima na vesti in Faraon je vstvaril »Avditorja«, ki v njegovem imenu sodi in izreče obsodbo »puntariju« in sebi in Faraon je kriv človeka, ki bije težek, težek boj ob vprašanju »Kako je bilo?«, ob srečanju z »Otrokom« in ob »Vrnitvi«. »Sovka« zaključuje »Faraonski« cikl s simboliko, v kateri je podčrtana tragika mater, ki so jim vzeli otroke. Faraon ni gledal na materino ljubezen in njeno pravico.

Človek, ki si trpel, vzemi knjigo in beri!

Drugi del knjige s »Črnim piščancem«, Anuško pred poroto, »Most samomorilcev«, »Podobni obraz« in »Grešnik« je od včeraj, danes in jutri, nenavazan na kraj in čas, je slika človeka in razmer, ki vstvarjajo katastrofe v ožjih in širših krogih. Kot se je pisatelj v faraonskih črticah poglubil in prisluhnil najtišjem utripom srca in duše, ki ostanejo povprečni vsakdanjosti neslišni, tako je tudi v tem delu segel do dna in vibriranje, ki ga slišimo potem ko je umetnik odmaknil roko s strun, nas prevzame do bolesti.

Na četrti galeriji, zaključuje pisatelj zbirko. Vero v moč in umetnost naše se besede je imel, ko je bil še Faraon na vladi in pohodu in vera ga ni varala: danes mu daje prav in njegova knjiga sama je glasna priča.

Bevk je zapel s Pastirčki pri kresu in plesu, v Pesmih se nam je razodel, a jaz ga nisem bil nikjer tako vesel kot ob Faraonu. Zdi se mi, da je poklican dedič Cankarjev.

Kraljeve ilustracije so lepe, tisk lep, le korektura je prezrla nekaj mest, ki pa jih lahko vsak popravi. Vsem, ki se zanimajo res za umetnost, knjigo priporočam. Težka je in namenjena le onim, ki znajo misliti, čutiti in soditi! —

Dr. Joža Lovrenčič.

Mladika.

Brez pretiravanja lahko dames zapišemo besede: »Mladika« je po svoji vsebini, mnogovrstnosti in opremi ne samo najboljši jugoslovanski družinski list, ampak se lahko meri tudi z družinskimi listi drugih narodov. Kljub temu, da pri-

nese tu pa tam kak težji članek, je v li-stu še vedno toliko zabavnega in poučnega čtiva, da je lahko zadovoljen vsak preprost naročnik in čitatelj. Le škoda, da list razširjate o Veliki noči med ročnikov kot bi to zaslužil. Vsak sloven-ski intleigent, vsaka slovenska hiša, ki količikaj premore 20 L na leto, bi ga mo-rala imeti. S tem bi list izdatno podprli in mu zagurali še več slik in še lepšega razvitka za bodoče. Priporočamo toplo, da list razširjate v Veliki noči med svojimi znanci in mu pridobite veliko šte-vilo novih naročnikov.

Mladika št. 3. ima sledečo boga-to vsebino: Leposlovni del: 1. Pesmi: France Bevk: Tajnost. 65. Stano Kosovel: Kaj naj začne? 65. — Janko Samec: Golgota. 66. — Pastuškin: Sredi mladine. 70. — Stano Kosovel: Podnočje. 74. — 2. Pripovedna proza: Ivan Pregelj: Gloriosa. 67. — France Bevk: Proce-sija. 69. — Alojzij Remec: Andrej Košu-ta. 70. — Jure Jurič-Gradnik: Kdo je kriv? 73. — Leop. Keber: Brezen. 74. — Poučni del: Joža Lovrenčič: Valentin Stanič. 78. — Dr. Andrej Budal: Čigav je Dante (Konec.) 81. — Alojzij Filipič: Po deželi citron in rožičev. 82. — E. Dan-nert-Pengov: Teloh. 83. — Jnkaperuanc. 84. — Življenje in smrt na južnem tečaju. 85. — Staničeva vnanjost. 87. — Za naše malčke: Sedm vranov. 88. — Božja hra-na. (Legenda.) 89. — Leska. (Legenda.) 89. — V. Pri nas. (Pesem.) Janko Samec: Hudi stric. (Pesem.) — Čika Jova-Grad-nik: Veter. (Pesem.) 89. — Ženski svet: Vzgoja. 90. — Še par potez. 91. — Moda 91. — Iz naše književnosti: Ivan Pregelj. (France Bevk.) 92. Plebanus Joannes. (Dr. Alojzij Res.) 93. — Odloimek iz »Plebanusa Joannesa.« 93. — Izseljenci. (Pavel Golia iz knjige »Večerna pesma-rica.«) 93. — Listek: K reformi sloven-ske mladinske literature. (Janko Samec.) 95. — Neverjetno! (Ciril Jeglič.) 95. — Književnost. 95. — Ljubljansko pismo. — (M. F. B.) 95. — Giuseppe Mazzini. 95. — Slike: Valentin Stanič. 79. — Kralj Jnkaperuanc. 84. — Shackletonov le-deni sklad. 85. — Slika brez podpisa. 87. — Larson: Angel varuh. 89. — Moda. 91. — Dr. Ivan Pregelj. 92. — Giuseppe Mazzini 95. — Socialni tečaj v Gorici. 96. — Kulturni vestnik: J. K.: Krščanstvo in kultura. 17. — Dr. Josip Ličan: Nравst-ni prepoved ljudstva. 18. — Janko Kralj: Socialno mišljenje. 19. — Ivan Rejec: Sociologija in vera izza 19. stoletja. 20. — Trentar: Naše planinstvo. 22. — Do-men: Mati in ljubezen do knjig. 24. — Iz Krekove zakladnice. 24. — Verz. 24. — Priloga z drobižem. Satira. 17. — Skri-valnica. 17. — Uganke. 18. — To in ono. 19. — Kratkočasnice. 20. — Slovarček tujk. (France Eržen.) 21. — Zdravstvo. 23. — Gospodinjstvo. 23. — Listi. 24. — Na razgledu. 24. — Glasbena priloga: Karlo Adamič: Jutro, David Doktorič: Goriške trte.

Književnost-umetnost.

Pojasnilo umetnikom. Na drugem me-stu objavljamo oficijelno obvestilo o pri-reditvi jugoslovanske razstave v Beo-gradu. Pravilnik za to razstavo se je se-stavil v sporazumu z državnim odborom in vseh organiziranih umetnikov. Pogoji so prav ugodni. Neorganizirani umetniki se razstave seveda tudi lahko udeleže in S. U. J. G. U. je prevzelo tudi za iste posredovalno vlogo. Kot posamezne raz-stavljajoče grupe pridejo v poštev za Slovenijo »Društvo slov. upodobljajočih umetnikov«, klub »Sava«, klub »Mladih« in klub »Grohar«. Ti izberejo v lastno jurvjo dela svojih članov. Dela v klubih (društvih) nečlanjenih se bodo morala pregledati naknadno v Beogradu, ker iz tehniških razlogov ne gre drugače. Ka-akor je torej razvidno, se vrši pripravljal-no delo na dvojen način. 1.) Društva in klubi zberejo umotvore svojih članov ter jih presojaajo. 2.) Udruženje vodi vsa teh-niška dela (dopisovanje z ost. odboru, pakovanje, pošiljanje umotvorov). Ta slednja dela vodi udruženje tudi za ne-organizirane umetnike ter je tajništvo v-sem slov. umetnikom na razpolaganje. Ustmene informacije daje tajnik S. San-tel vsak četrtek od 11-12 ure v Tehniški Srednji Šoli I-27. Dopisom je treba prilo-žiti znanke za odgovor.

Jugoslovanska umetniška razstava ob priliki poroke kralja Aleksandra. Ob-veščajo se člani Strokovnega Udruženja jugosl. oblik. umetnikov da se priredi v Beogradu za čas kraljeve poroke umet-niška razstava. Vsi člani Udruženja v dr-žavi se pozivajo da se — v slučaju da niso prejeli posebnega poziva — obrne-jo na Udruženje v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu in Sarajevu, kateremu pripadajo. Umetniki, ki ne pripadajo nobeni teh or-ganizacij, imajo se istotako obrniti na or-ganizacijo dotičnega okraja, katere vrši

posredovalno vlogo za vse razstavljalce. Vsi dopisi umetnikov iz Slovenje naj se adresirajo na tajništvo Strok. Uduž. O. U. v Ljubljani, Tehniška Srednja Šola. Predsednik: R. Jakopič. Tajnik: Šantel.

pr. Nova jugoslovanska katoliška re-vija. Izšla je v Dubrovniku »Nova Re-vija«, vjeri i nauci, urednik O. Petar dr. Grabič, izhaja štirikrat na leto. — Re-vija je zamišljena kot znanstvena revija šestih jugoslovanskih frančiškanskih pro-vinc, sicer pa hoče služiti verskokultur-nim problemom za celo javnost sploh. — Med članki je najbolj interesantna razpra-va o religiozni ideologiji pravoslavnega vladike dr. Velimiroviča od dr. Ivanova.

pr. 12 velikonočnih pesmi za mešani zbor zložil Karol Adamič je pravkar iz-šlo v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Cena part. 12 Din, glasovi po 4 Din.

Sienkiewiczovi romanli ki so se na-šemu ljudstvu tako silno priljubili, so — razen »Rodbine Poloneških« — popolno-ma razprodani. Ker je povpraševanje po teh romanli vedno večje, zato se je od-ločila »Tiskovna zadruga« jih izdati v no-vem prevodu profesorja dr. Moleta, če se priglasi zadostno število naročnikov. Kot prvi izide roman »Z ognjem in me-čem«, kateremu naj slede »Potop«, »Go-spod Volodijevski«, »Križarji« in »Quo vadis?«. Romani bodo izhajali v snopičih, in sicer v presledkih 3 do 4 tednov. Vsak snopič, ki bo veljal 6 dinarjev, bo obse-zal 64 strani.

Josip Ribičič: V kraljestvu palč-kov. Založila in izdala založba »Jug« v Ljubljani, Pred Škofijo 21. Cena 60 kron. Ilustriral Černigoi. 12 slik in barvasta prva stran. Popularna mladinska igra »V kraljestvu palčkov«, ki se je igrala sko-raj po vsej Sloveniji in ki je doživela povsod vsled svoje ljubkosti izvrstne u-spehe, je tako vendar enkrat izbrana v posebni knjigi.

pr. Tretja številka »Preroda« je izšla z velezanimivo vsebino: Javno vpraša-nje — uredništvo. Reformatorjem — O. V. Kunstelj. Družina, temelj preroda — Dr. A. Breclj. Iz otroških ust — M. Ko-željeva. Boj — M. F. Vzgoja mladine k dostojnosti — A. Križnik. Drobniice. Kaj nam pišejo. Drobiž.

Kratkočasnice.

SREČNA NEVESTA.

»Ali se nisi učila pred poroko ku-hati?«

»Ni bilo potreba. Moj mož je zobni atlet.«

TEHTEN VZROK.

Agent za življenjsko zavarovanje ne more prepričati nekega gospoda, kako koristno je za vsakogar, če se zavaruje. »Kaj pa imate proti temu?« ga je vprašal nazadnje.

»Eh, nič. Jezi me misel, da bom po smrti več vreden kot zdajle.«

HLADNOKRVNOST.

Dva šoferja sta se srečala v ozki uli-ci, nihče se ni hotel drugemu ogniti. Čez nekaj časa potegne prvi časopis iz žepa in začne čitati.

Drugi je dejal: »Kadar prečitata do konca, prosim, da ste vljudni in se mi ognete.«

NE SAMOSTOJEN.

»Ali delate še vedno za druge, go-spod Kolovrat.«

»Da — za ženo in štiri otroke.«

SNUBITEV.

»Ali Vas je kdaj kateri snubil, teta?«

»Samo enkrat. Neki gospod me je po telefonu prosil za roko, a še ta je bil le z napačno številko zvezan.«

NA ROKO MU JE STOPIL.

»Zakaj imaš obrezano roko? Ali si se ranil?«

»Ko sem šel sinoči iz gostilne domov, mi je neki pijanec stopil na roko.«

OPROŠČENJE.

Kuharica: »Oprostite, gospod; že dva meseca nisem prejela plače.«

Gospod: »O. prosim, prosim! Čemu bi ne oprostil?«

TOČNO.

»V nedeljo zvečer Vas pričakujemo. Najprvo bo moja hči igrala na klavir, ob osmi uri bomo pa večerjali.«

»Hvala. Pridem točno ob osmi uri.«

V PIJANOSTI.

Gospod (pijancu). Vi ste se zmotili, gospod. Tu je ženična posredovalnica; gostilna je koj zraven.

Pijanec. No, ker sem že enkrat tu — kaj pa imate dobrega?

BOJAZLJIVEC.

»Ali si daste čevlje zlikati, gospod?«

»Ne, hvala!«

»Jaz Vam jih bom izlikal tako dobro, da boste videli svoj obraz v njih.«

»Ne, hvala!«

»Bojazljivec!«

TRGOVČEVA ŽENA.

Gospa (se poslavlja od moža, ki gre od doma po trgovskih opravkih): »Misli spetoma pogosto name, a v prvi vrsti mi-sli na svoje trgovske opravke.«

KRATKOVIDEN UČITELJ.

»Ali se ne sramuješ, ko prideš s tako umazanim ovratnikom v šolo?«

»Saj nimam ovratnika. Saj imam gol vrata.«

ZAKAJ JE ŽENA PODLOŽNA MOŽU.

Tavetajska pravilica.

V početku je Bog hotel preizkusiti moža in ženo s srce. Odvedel je torej moža na stran, mu izročil nož in mu re-kel: Čuj, ko bo nočoj tvoja žena spala, ji prereži vrat.

Tudi ženo je odvedel na samo, ji iz-ročil nož in ji dejal: Čuj, ko bo nočoj tvoj mož spal, mu prereži vrat.

Dobro je.

Tedaj odide mož otožen, misleč: Da bi odrezal vrat svoji ženi! svoji sestri! To je nemogoče: Nikoli ne storim tega. In vrže nož v potok, hoteč se potem iz-govoriti, da ga je izgubil.

Žena pa tudi odide. Jedva se je zno-čilo, vzame nož in gre, da bi umorila moža, ki je spal. Kar se zopet pokaže Bog in klikne: Nesrečnica! Ker si tako zlobna, se ne boš celo življenje več doteknila žele za! Tvoje mesto je na polju in pri ognji-šču. Ti pa, se je obrnil k možu, ker si do-ber, si vreden biti gospodar in sukati o-rožje.

Zanimivosti.

* Moderni otroci. V Angliji živi 6-letni deček, ki je že znamenit kinoigralec. Imenuje se Jack Csegan in se ima za svojo karijero zahvaliti znanemu igralcu Charlic Chapinu, ki je v dečku odkril ve-lik talent. Mladi Jack je baže nevažno na-pravil pogodbo z mekim kinematografskim podjetjem za letno plačo 10.000 li-ver šterlingov. — Jack je seveda takol postal cilj vseh angleških reporterjev, ka-terim je izjavil, da je s svojo gažo kupil materi avto in da želi postati slaven ki-noigralec. S svojim 15. letom pa name-rava iti v — pokoj.

* Drzen skok. Brocklinjski most v Neworku je znan po celem svetu radi nje-gove višine, še bolj pa kot zatočišče sa-momorilcev. Most je visok 45 metrov in pod njim globoka voda. Nedavno je s te-ga mosta skočil mornar, ki je bil zato najet od neke filmske družbe. Imel je srečo, kajti poškodoval se ni prav nič. — Sploh je mornar splošno znan po svojih vratolomnih skokih. V Glasgowu je sko-čil z višine 60 metrov.

* Cigani zahtevajo — šolo. Praška »Tribuna« javlja, da je pred šolsko nad-zorništvom v Bratislavi prišla deputacija ciganov iz okolice Levica, ki je zaprosi-la, naj se tudi ciganom dovoli zgraditev šole, v kateri, v kateri bi se ciganski o-troci učili kakega slovanskega jezika. Deputacija je obečala, da hočejo cigani vse stroške pri gradnji šole nositi sami, prosijo le, naj jim država oskrbi samo učitelja. — Torej tudi ciganski rod stre-mi za napredkom.

Boj proti tobaku v starih časih. Angleški kralj Jakob I. je bil prvi, ki je stopil v odkrit boj proti tobaku. Izdal je manifest, s katerim je najstrožje prepo-vedal kajenje ter primerjal tobakov dim »sopari, ki se dviga iz pekla«. — Abbas, perzijski Šah, je dal vsakemu, ki so ga zasačili pri kajenja, odrezati nos in gore-njo ustnico. — Ruska carja Mihael Fedo-rovich in Peter Veliki sta vsakogar, ki so ga našli, da je kadil, obsodila v smrt. — Sultan Mohamed IV. je tako sovražil to-bakarje, da jih je sam nadzoroval v ječi, ter jim dal vsak dan pokazati tobak, po-tem pa vsakemu našeti 25 prav gorkih na zadnjo plat. Toda vse o ni nič izdalo. Kajenje se je in se bo, obdržalo, dokler bo stal svet, pa naj bodo vrste tobaka, smodke in cigarete, ki jih prodaja drža-va, tudi še tako drage in za nič. Danda-nes tlačijo že tobak v usta, pljuča in nos: kmalu ga bodo še v oči in ušesa, in prav gotovo se ne bo oglasil proti temu noben kralj, noben Šah, noben car in noben sul-tan. Kar je državi prav, je sveto.

* Zdravilna moč svetlobe. Finzenov zavod v Kopenhage-nu slavi svojo 25let-nico. Mnogim je poznano, kako je prišel Finzen pravzaprav na to misel, zdravit ljudi s pomočjo solčnih žarkov. Nekega dne, ko sem sam ni dobro počutil, je gle-dal brezbržno skozi okno, pa mu je po-gled nehote obstal na mački, ki se je soln-čila nia nasprotni stregi. Mačka je šla ve-dno za solncem in iskla toplih solčnih žarkov, tako se porodi Finzenov misel, da solnce gotovo blagodejno upliva na mač-ko, ker ga tako stanovitno išče. In odlo-čil se je, da znanstveno preišče učinek solčnih žarkov. Ta mačka je torej ne-vede postala velika dobrotnica človeštva.